

Utjecaj istočnjačkih modela u lokalnoj zajednici

Lončar-Petrinjak, Martina

Master's thesis / Diplomski rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:186:376911>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-12**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET U RIJECI
ODSJEK ZA KULTURALNE STUDIJE

Martina Lončar – Petrinjak

Utjecaj istočnjačkih modela u lokalnoj zajednici

DIPLOMSKI RAD

U Rijeci, rujan 2018.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET U RIJECI
ODSJEK ZA KULTURALNE STUDIJE

Martina Lončar – Petrinjak

Utjecaj istočnjačkih modela u lokalnoj zajednici

DIPLOMSKI RAD

Mentor: dr.sc. Benedikt Perak

U Rijeci, 18. rujna 2018.

SADRŽAJ

1.	UVOD.....	1
2.	METODOLOGIJA ZNANSTVENOG ISTRAŽIVANJA.....	2
3.	RAZUMIJEVANJE PROBLEMATIKE KROZ ODREĐENI MODEL	3
3.1.	Shvaćanje socio-kulturalnog modela.....	3
3.2.	Udruge kao institucije – proizvođači kulturalnih modela	4
3.3.	Kompleksnost organizacija.....	4
3.4.	Moć interneta i utjecaji New Agea	6
3.4.1.	Sličnosti New age-a i udruga s praksama i narativima istočnjačkih modela	7
4.	ISTRAŽIVANJE 1.: ANALIZA PRIKUPLJENIH PODATAKA O RADU UDRUGA S PRAKSAMA I NARATIVIMA (KOJI POTJEČU IZ ISTOČNJAČKIH KULT. TRADICIJA) ISTOČNJAČKIH MODELA	8
4.1.	Vegetarijanstvo.....	11
4.2.	Pravilna prehrana.....	12
4.3.	Prirodne metode liječenja	13
4.4.	Humanitarna (materijalna) pomoć.....	14
4.5.	Izdavanje publikacija.....	15
4.6.	Rekreacija	16

4.7.	Yoga	17
4.8.	Poticanje kreativnosti	18
4.9.	Borba protiv ovisnosti	19
4.10.	Masaža	20
4.11.	Practiciranje religije	21
4.12.	Istočnjačka učenja.....	22
4.13.	Meditacija	23
4.14.	Analiza relacija udruga i njihovih značajki	24
5.	ISTRAŽIVANJE 2.: UPITNIK	25
5.1.	Dostupnost udruga i spremnost na sudjelovanje u istraživanju.....	26
5.2.	Analiza prikupljenih odgovora	27
5.3.	Analiza sumiranih odgovora i teorijskih pretpostavki.....	45
6.	INTEGRACIJA ISTOČNJAČKIH MODELA U LOKALNU ZAJEDNICU ..	46
7.	ZAKLJUČAK.....	48
8.	LITERATURA	49
9.	IZVORI.....	50

POPIS SLIKA

Slika 1. Shematski prikaz socio-kulturalnog modela	3
Slika 2. Udio vegetarijanstva u udrugama	11
Slika 3. Udio pravilne prehrane u udrugama	12
Slika 4. Udio prirodnih metoda liječenja u udrugama	13
Slika 5. Udio humanitarne pomoći u udrugama	14
Slika 6. Udio izdavanja publikacija u udrugama	15
Slika 7. Udio rekreacije u udrugama	16
Slika 8. Udio yoge u udrugama	17
Slika 9. Udio poticanja kreativnosti u udrugama	18
Slika 10. Udio borbe protiv ovisnosti u udrugama	19
Slika 11. Udio masaže u udrugama	20
Slika 12. Udio prakticiranja religije u udrugama	21
Slika 13. Udio istočnjačkih učenja u udrugama	22
Slika 14. Udio meditacije u udrugama	23
Slika 15. Relacije udruga i značajki	24
Slika 16. Udio udruga s dostupnim kontaktom na internetu	26
Slika 17. Spol	27
Slika 18. Dob	28
Slika 19. Naziv udruge	28
Slika 20. Uloga u udruzi	29
Slika 21. Broj članova	29
Slika 22. Vremenski period članstva	30

Slika 23. Primarna aktivnost	31
Slika 24. Izbor udruge	32
Slika 25. Znanje o udruzi prije početka sudjelovanja	33
Slika 26. Rad i sudjelovanje u udruzi	33
Slika 27. Kontakt s drugim udrugama	34
Slika 28. Učestalost aktivnosti u udruzi	35
Slika 29. Temeljna praksa ili uvjerenje udruge	35
Slika 30. Poimanje <i>duhovnosti</i>	36
Slika 31. Istočnjački elementi u radu udruge	37
Slika 32. Podudarnost istočnjačkih elemenata u udruzi s izvornim elementima	38
Slika 33. Glavni razlog sudjelovanja	38
Slika 34. Pozitivne i negativne strane udruge	39
Slika 35. Razmišljanje o udruzi van radnog vremena udruge	40
Slika 36. Utjecaj rada u udruzi na svakodnevni život	41
Slika 37. Način na koji udruga utječe na svakodnevni život ispitanika	42
Slika 38. Usvojena nova znanja	43
Slika 39. Ispunjenje očekivanja	43
Slika 40. Sličnosti i razlike s udrugama sa sličnim aktivnostima	44

SAŽETAK

Ovaj rad bavi se istraživanjem lokalnih udruga s istočnjačkim modelima, odnosno s praksama i narativima koji potječu iz istočnjačkih kulturnih tradicija. Početni i nezobilazni stupanj ovog istraživanja jest prikupljanje informacija o lokalnim udrugama koje koriste istočnjačke modele, a kao glavna metoda za daljnje razrješavanje zadane problematike korišten je upitnik od 24 pitanja koji je proveden na članovima udruga koje su predmet istraživanja. Također, za početak je određeno polazište po kojem će se raditi daljna analiza koja je u ovom radu bazirana na socio-kulturalnom modelu dodatno objašnjenom putem shematskog prikaza. Udruge su, kao temelj ovog rada, okarakterizirane kao institucije, odnosno proizvođači, ali i nositelji kulturalnih modela. Naglašena je kompleksnost udruga, odnosno organizacija općenito koja se ispoljava kroz njihovu ograničenost u definiranju i djelovanju, zavisnost od okoline i razne druge utjecaje. Nadalje, odgovara se na pitanje na koji se način na ovom području, odnosno na Zapadu općenito, pojavio interes za njegovanje i prakticiranje istočnjačkih duhovnih praksi. U tom pogledu svakako najvažniju ulogu ima internet, najvažniji nositelj globalizacije, koji je, između ostalog, potpomogao razvoju različitih pokreta i poslužio kao platforma za promoviranje različitih vrsta organizacija koje su sadržajno povezane s New age pokretom. Putem detaljnije analize samog New Age pokreta, odnosno njegovih osnovnih vrijednosti, spomenute dodirne točke postaju jasnije i očitije. Na posljetku, zaključci u radu nakon provedene analize nad najbitnijim značajkama ukazuju na integraciju istočnjačkih modela u lokalnu zajednicu, neodvojivih od zapadnjačkog načina života, stvarajući tako neke nove socio-kulturalne modele.

Ključne riječi: istočnjački modeli, socio – kulturalni modeli, prakse, konceptualna analiza, lokalna zajednica, udruge

SUMMARY

This thesis is grounded on the research of local associations that operate using eastern models, *i.e.*, practices and narratives that stem from eastern cultural traditions. The first and crucial step of this thesis was to gather information on local associations using eastern models, and the main tool used for tackling the subject matter was a 24-question survey given to members of various associations. A starting point of further analysis, based on the socio-cultural model that is further explained by schematic representation, was determined. Associations, which serve as the basis of this thesis, have been described as institutions, *i.e.*, the creators and carriers of cultural models. The complexity of associations, or rather organizations in general, is emphasized and expressed through their limited definition and function, dependence on the environment, and various other factors. Furthermore, this thesis provides the answer to the question of what has stimulated the interest in nurturing and practicing eastern spiritual practices in this region and the West in general. The Internet certainly has the most important role in this regard, as it is the most significant carrier of globalization, which has, among other things, fostered the development of various movements and served as a platform for promoting various types of organizations whose content is related to the New Age movement. Upon further analysis of the New Age movement itself, *i.e.*, its core values, the aforementioned points of contact are becoming clearer and more evident. Finally, after having conducted the analysis of all major characteristics, the concluding remarks of this thesis point to the integration of eastern models into the local community in a way that cannot be separated from the western lifestyle, thus resulting in some new socio-cultural models.

Keywords: eastern models, socio-cultural models, practices, conceptual analysis, local community, associations

1. UVOD

Ovaj diplomski rad osmišljen je kao istraživački poduhvat koji naglasak stavlja na društveno popularne konstrukte u obliku udruga na lokalnom području koje veže zajednički predznak – istočnjačko. Drugim riječima, rad će se baviti analizom načina na koji su istočnjački obrasci ponašanja, oblikovani u modele, integrirani u lokalnim udrugama te rezultirati prikazom novih oblika koje donosi preklapanje istočnjačkog i zapadnjačkog.

Ishodišno pitanje koje se ovdje postavlja jest utjecaj istočnjačkih modela koji su poslužili kao inspiracija lokalnim udrugama da djeluju na sličan način i tako oblikuju neke nove, vlastite socio-kulturalne modele. Globalizacijom, razvojem interneta i društvenih mreža, informiranje o različitim aktivnostima koje u život zapadnjaka donose nešto zanimljivo i novo, a potencijalno korisno, postalo je vrlo dostupno i primamljivo. Kako bi istraživanje bilo razumljivije, rad će prije toga, između ostalog preko New age pokreta, pokušati razjasniti kako se pojavio interes za razvoj takvih udruga. Sukladno s time, kao što će istraživanje u nastavku rada pokazati, u gradu Rijeci postoji mnoštvo udruga koje u sklopu svojih aktivnosti nude različite vrste meditacije, yoge, takozvane prirodne terapije poput bioterapije ili aromaterapije, borilačke vještine i dr., a svoju su inspiraciju za takvo nešto pronašle upravo u prostorno vrlo udaljenim mjestima s tisućljetnom tradicijom. Istraživanje će pokazati koji je cilj takvih udruga i na koji način koriste spomenute elemente te kako to utječe na zapadnjački život njihovih korisnika.

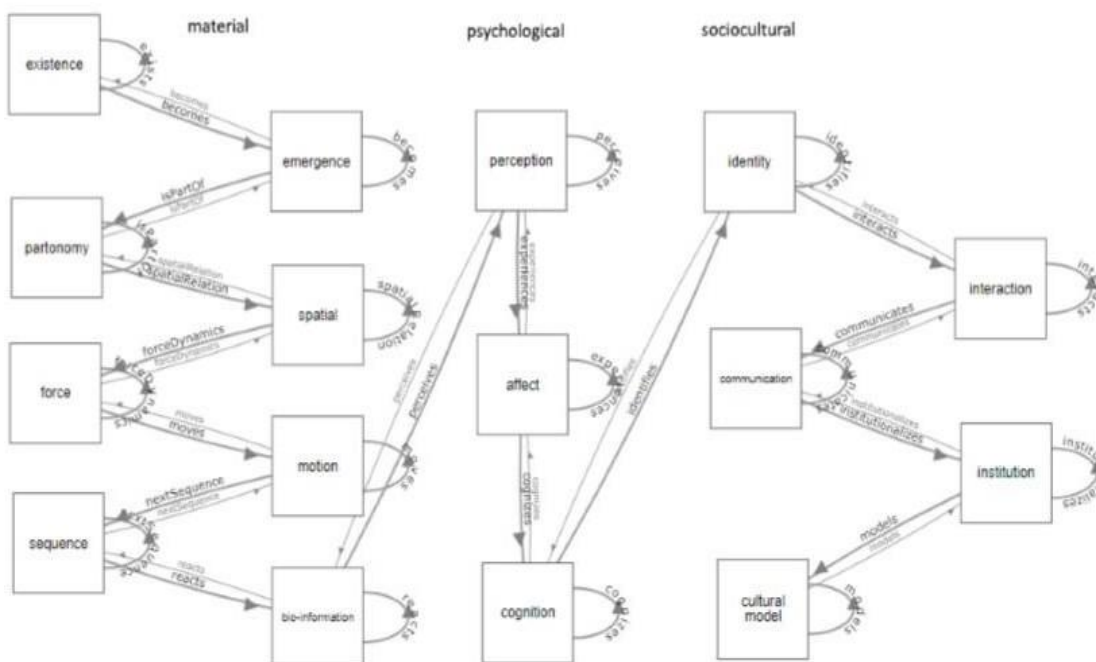
2. METODOLOGIJA ZNANSTVENOG ISTRAŽIVANJA

Za potrebe ovog rada provedeno je istraživanje o utjecaju istočnjačkih filozofija, odnosno modela u lokalnoj zajednici, koja se ovdje odnosi na grad Rijeku i njezinu užu okolicu. Istraživanje se sastojalo od nekoliko faza, od kojih je polazišna točka bilo pretraživanje internet stranica Portala otvorenih podataka Grada Rijeke, kako bi se prikupile informacije o svim udrugama koje na neki način u svom radu podrazumijevaju neki istočnjački model koji će kasnije biti analiziran kao vrsta kulturološkog modela. Također, u istraživanje su uključene i udruge koje nisu upisane u Portal otvorenih podataka Grada Rijeke, a koje imaju dostupne podatke na svojim internet stranicama. Duhovnost kao iscrpan i vrlo opširan pojam, gotovo je uvijek temelj istočnjačkih modela, no u ovom radu neće biti analizirana kroz opširne teorijske okvire, već je naglasak na analizi samih udruga koje kao motivaciju za svoj rad i aktivnosti koriste neke elemente istočnjačkih filozofija i modela. Nadalje, kako bi se detaljnije moglo ući u problematiku, postavljen je upitnik sastavljen od 24 pitanja koji je proveden na članovima udruga koje su predmet istraživanja. Kriteriji za odabir udruga postavljeni su na temelju dostupnih online podataka, odnosno odabrane su one udruge koje transparentno pružaju uvid u svoj rad i aktivnosti na svojim web i facebook stranicama te one udruge koje u bazi podataka pružaju neku vrstu kontakta – e-mail, broj telefona ili facebook poruke. Kontaktirane su sve udruge koje posjedu kontakt, no upitniku se odazvalo svega nekoliko udruga, na čijim je odgovorima potom sprovedena analiza. Analizirajući podatke, postavljeni su neki modeli koji su dovedeni u korelaciju s već postojećim teorijskim okvirima kako bi se dobiveni rezultati mogli sistematski i jasno prikazati.

3. RAZUMIJEVANJE PROBLEMATIKE KROZ ODREĐENI MODEL

3.1. Shvaćanje socio-kulturalnog modela

Da bi se uopće moglo krenuti s istraživanjem, važno je odrediti polazište te pojasniti model po kojem će se raditi daljnja analiza. U te je svrhe odabran socio-kulturalni model, čija je shema sa svim elementima niže prikazana.¹ Shema se sastoji od tri sustava, uključujući materijalni, psihološki i socio-kulturalni sustav, čiji su glavni elementi povezani i pripojeni određenim slijedom. Logično, shema počinje s nekompleksnim pojmovima poput postojanja, prostora i bioloških karakteristika – materijalni sustav – pa se preko percepcije i spoznaje – psihološki sustav – povezuje sa socio-kulturalnim sustavom, čije nam je razumijevanje u ovom slučaju najpotrebnije. Socio-kulturalni sustav započinje kolektivnim identitetom čije su stabilnost i kolektivna moć srasle na temelju zajedničkih obilježja pojedinaca, a preko međusobne interakcije i zatim komunikacije dolazi do stvaranja institucija iz kojih proizlazi mnoštvo stavova, interesa, svjetonazora i načina djelovanja oblikovanih u kulturalne modele.

Slika 1. Shematski prikaz socio-kulturalnog modela²

¹ Shema je preuzeta iz studije: Perak, B. (2018) *The role of metonymy and metaphor in the construction of concept nation. A corpus based ontological-syntactic-semantic discourse analysis. Discourse of the National*. U Šarić, Ljiljana and Mateuzs Milan Stanojević (ur.) *Discourse Approaches to Politics, Society and Culture Series*. John Benjamins. (u pripremi za objavu). Socio-kulturalni model koristan je alat za istraživanje bilo kojih društvenih akcija i fenomena, a shvaćanje sheme iz ove studije baziralo se na vlastitoj interpretaciji povezanosti elemenata, kao i na pojašnjenjima mentora.

² Ibid.

3.2. Udruge kao institucije – proizvođači kulturalnih modela

Pojedinci, koje vežu zajednička obilježja, svjetonazori, vrijednosti i vjerovanja, stvorit će jedan identitet preko kojeg je neka grupa ili zajednica povezana. Njihova povezanost za njih će na neki način značiti stabilnost³, dok će s druge strane, kao kolektiv, osjećati veću moć. Naime, u ljudskoj je prirodi da se čovjek prije ili kasnije poveže sa sebi sličnima, čije se ideje i djelovanja kasnije putem interakcije i komunikacije oblikuju u institucije koje označavaju postojanje čvrste i legitimne konstrukcije. Kako bi se pojedinačni obrasci ponašanja mogli pratiti i kontrolirati, potrebno ih je dovesti u red, što se ostvaruje određivanjem pravila koja prate svi članovi neke grupe, odnosno institucije. Na taj su način oblikovane i udruge o kojima je riječ u ovome radu.⁴ Udruga kao konstrukt djeluje po određenim načelima kojih se drži svaki član, a okuplja pojedince sa zajedničkim interesima. Imajući svoj plan i program rada, određene aktivnosti kojima se bavi i ciljeve koje želi postići, oko svake se institucije, u ovom slučaju u obliku udruge, formira socio-kulturalno okruženje iz kojeg proizlaze različiti kulturalni modeli. Kao što će se u nastavku rada pokazati, dvije ili više udruga mogu prakticirati iste aktivnosti ili metode, no kulturalni model koji proizlazi iz jedne udruge različit je od svakog drugog. Razlog zašto je tome tako leži u jednostavnoj usporedbi – ne postoje dvije osobe koje jednu stvar rade na isti način. Kada uzmemo u obzir da unutar udruge djeluje više pojedinaca, uviđamo da stvar postaje kompleksnija i da se iz nje rađa jedinstven, ali promjenjiv kulturalni model.

3.3. Kompleksnost organizacija

Gledajući iz holističke perspektive, možemo razumjeti da, iako udruženje, odnosno organizacija postoji kao institucija koja je samim svojim djelovanjem i definiranjem ograničena, ona ne može biti nezavisna od svoje okoline. Sukladno s time, sva udruženja o kojima će biti govora, ne bi mogla egzistirati na način na koji egzistiraju da im netko izvan udruženja nije pružio mogućnost korištenja određenog prostora ili da, primjerice, iz svoje okoline nisu nabavili materijale za rad. Osim materijalnih, tu su uključeni i ostali utjecaji poput komunikacije s okolinom, savjeta, preporuka, itd. Drugim riječima, jasno je da iz

---

³ Stabilnost *na neki način* ovdje se odnosi na to da će zajednica biti povezana, odnosno postojana. To je izraz koji koristim kako bi se okvirno ukazalo da nešto može dugotrajno postojati, no kada se uđe dublje u analizu, shvatit ćemo da su sve organizacije, zbog svojih različitih jedinki i zbog svoje okoline, zapravo nestabilni konstrukti, što će biti pojašnjeno kasnije.

⁴ Pod pojmom *udruga* misli se na sva registrirana udruženja/društva, klubove i centre koji su predmet ovog istraživanja.

okoline dolaze elementi, odnosno energija koja utječe na samu organizaciju, što u teoriji nazivamo emergentnim svojstvima. (Bergendorff, 2010) Navedeno se tiče odnosa koji se stvaraju između udruženja i okoline, odnosno sklopa činjenica koji proizlazi iz utjecaja. Kada to uzmemo u obzir, uviđamo da i unutar i izvan udruženja konstantno dolazi do međudjelovanja i promjena, zbog čega neki autori poput Parkina i Uliaszeka (2007) tvrde da je teško uopće odrediti gdje prestaje organizacija, a gdje počinje njezina okolina.

U ovakvim i sličnim situacijama nadalje dolazi do uspostavljanja odnosa između dijelova i cjeline, odnosno do odnosa između pojedinih neformalnih grupacija unutar udruge i same udruge. Ako uzmemo u obzir odnose između dijelova i cjeline, doći ćemo do saznanja o postojanju relacija⁵. Drugim riječima, proučavajući neko udruženje, postat će jasno da unutar istog postoji mnogo perspektiva koje se mogu zauzeti. Kao što autorica Strathern (2005) navodi, te se perspektive nalaze u različitim grupacijama i skalama udruge, odnosno organizacije, kao što su primjerice mlađi članovi udruge, stariji članovi udruge, voditelji, treneri, učitelji i dr., a bivajući svjesni velikog broja perspektiva, natjerani smo na uspostavljanje relacija između različitih perspektiva i skala. Kako bismo što kvalitetnije razumjeli rad neke udruge, potrebno je u obzir uzeti što više njezinih segmenata, biti u mogućnosti zauzeti različite perspektive te ih staviti u odnose i na taj način stvoriti relacije koje mijenjaju naše dosadašnje znanje, odnosno stvaraju novo znanje. (Strathern, 2005) Iako unutar udruge kolaju različiti pojedinci i postoji mnoštvo relacija koje valja uočiti, svima unutar udruge zajedničko je iskustvo kolektivne akcije pri pokušaju dolaska do cilja.

Kao što je ranije navedeno, na putu do cilja, odnosno tokom svog rada udruge se mogu baviti istim aktivnostima, no te aktivnosti neće proizvesti jednak kulturalni model. Primjerice, „Theravada budističko društvo Srednji put“ naglasak stavlja na podučavanje i bavljenje budizmom, kao što i sam naziv udruge govori, no članovi također prakticiraju jogu, ali ne na način na koji ju prakticira Društvo za Kriya jogu. Banalizirajući primjer u svrhu pojašnjenja problematike, mogli bismo reći da „Theravada budističko društvo Srednji put“ kao primarnu praksu za poboljšanje kvalitete života koristi budizam, odnosno religijske temelje i vjernost religijskim praksama budizma općenito, dok je joga ovdje samo jedna od sastavnica koje čine cjelokupni model. S druge strane, Društvo za Kriya jogu kao primarnu aktivnost za poboljšanje kvalitete života koristi upravo jogu. Ovakve i slične analize bit će prikazane u nastavku rada, no prije toga valja razjasniti kako je do toga došlo, odnosno ukazati na proces i

---

⁵ Relacija se koristi kao analitički alat prilikom zauzimanja perspektive i svjesnosti o tom činu

uzroke zbog kojih je došlo do postojanja udruga s istočnjačkim elementima kakve danas poznajemo u lokalnoj zajednici.

3.4. Moć interneta i utjecaji New Agea

Globalizirano doba u kojem živimo karakterizira ubrzan protok robe i informacija te razvoj populacije i medija, a jedan od glavnih aktera u tom procesu je internet. Jasno je da internet danas drži prilično čvrstu poziciju vodećeg medija za informiranje javnosti, a kao što je dobro naslutio teoretičar Manuel Castells, „činjenica jest da je Internet postao naročito prilagodljiva tehnologija, podložna modifikaciji tijekom društvene primjene, te da vodi do čitavog mnoštva potencijalnih društvenih ishoda – koje treba otkriti iskustvom, a ne proglašavati ih unaprijed“ (Castells, 2003: 12). Drugim riječima, internet je svojim karakterom prilagodljiv svakom pojedincu koji mu pristupi u bilo kojem smislu i u bilo kojem vremenskom i društvenom momentu – traženjem i primanjem informacija, korištenjem informacija, dijeljenjem informacija, što podrazumijeva shvaćanje interneta kao globalne mreže u kojoj pojedinac ili grupa mogu uprizoriti jedan ili više identiteta. Ovaj rad neće se baviti daljnjom razradom kratkog, no vrlo naprednog procesa razvoja interneta i njegovim osobinama, već će koristiti činjenice koje pomažu pronaći uzroke, odnosno utjecaje na postojanje organizacija koje su predmet ovog rada.

Naime, upravo je internet potpomogao razvoju New age pokreta i poslužio kao platforma za promoviranje različitih vrsta organizacija, odnosno udruga koje s New age pokretom imaju neke dodirne točke. Prakse i narativi koji potječu iz istočnjačkih kulturnih tradicija dio su sadržaja New age-a te su ono čime se bave udruge koje su predmet istraživanja. Jesu li udruge pod direktnim utjecajem New age-a ne ovisi toliko o samoj udruzi, koliko o pojedincu koji djeluje unutar iste. Kao što je ranije navedeno, svatko svijet oko sebe percipira na drugačiji način te, iako se unutar udruge do neke mjere može postići jednodjelje i isti cilj, kulturalni modeli koji će proizaći bit će različiti, kao što i razlozi učlanjenja u udruhu mogu biti različiti. Unatoč tome, činjenica je da u New age-u, zajedno s brzim protokom informacija, velikim dijelom leži uzrok postojanja takvih stvari. Drugim riječima, moglo bi se reći da smo, zahvaljujući globalizaciji, ušli u *doba mira i duhovnosti*⁶ i potrebe za osobnim preobražajem, no pitanje koje se ovdje postavlja jest je li sve to zaista toliko ezoterično. Kao što kritičari poput Lacroixa upozoravaju, New age odlikuju karakteristike neke nove ideologije iz koje

---

⁶ Ovaj paušalni izraz odnosi se na *mir* i *duhovnost* kao temelje na kojima počivaju istočnjačke filozofije

proizlazi sterilan sistem i totalitarna vizija svijeta nastala u njegovom kalupu (Lacroix, 2001: 6). No, za potrebe definiranja New age-a, mogli bismo reći: „Pokret New age najbolje se može shvatiti kao mreža ili, točnije, metamreža. (...) New age pokret je iznimno velika, labavo strukturirana mreža organizacija i pojedinaca međusobno povezanih zajedničkim vrijednostima (temeljenim na misticizmu i monizmu – svjetonazoru da je „sve jedno“) i zajedničkom vizijom (dolazak „novog doba“ mira i masovnog prosvjetljenja, „doba Vodenjaka“).“ (preuzeto sa: <http://www.equip.org/article/the-new-age-movement-what-is-it/>).

3.4.1. Sličnosti New age-a i udruga s praksama i narativima istočnjačkih modela

New age pokret začet je 1970. godine s razradom temeljne ideje američkog teozofista Davida Spanglera koji je tvrdio da je New age pokret iniciran ispuštanjem novih valova duhovne energije koji su u korelaciji s određenim astrološkim promjenama, dok je ljudima sugerirao da tu novonastalu energiju koriste u svrhu manifestacije New Age pokreta. Sredinom 1970-ih godina sve je svoje ideje prezentirao u skupu popularnih knjiga počevši s knjigom *Revelation: The Birth of a New Age* izdanom 1976. godine. Time je zaintrigirao i svome pokretu približio mnoge utjecajne pobornike starijih okultnih i metafizičkih organizacija, a pokret je uspio ujediniti ljude različitih uvjerenja kroz dvije osnovne ideje. (preuzeto sa: <https://www.britannica.com/topic/New-Age-movement#ref214739>). S jedne je strane smatrao da će snažnija duhovna svijest i međunarodni mir dovesti do okončanja rasizma, siromaštva, bolesti, gladi i rata, pri čemu već uviđamo sličnost s nekim od aktualnih udruga u ovome radu. Neke od njih opisuju se kao udruge koje zagovaraju poštivanje ljudskih prava, mir, jednakost i slobodu prema svim religijama, kulturama i nacionalnostima, borbu protiv ovisnosti i drugih životnih poteškoća te opće poboljšanje životnih uvjeta.⁷ S druge strane, kako navodi izvor, pojedinci bi kroz svoju vlastitu duhovnu transformaciju mogli unaprijed osjetiti duh New Age pokreta i time osigurati kontinuirani rast i transformaciju. Tako se i danas lokalne udruge kroz tradicionalne okultne prakse poput yoge i meditacijskih tehnika, koje su također bile integrirane u New age, trude postizati osobnu transformaciju i duhovni rast. Pored toga, pokret se također želio približiti fizički i psihički bolesnim osobama, posebice onima koji se nisu uspijevali izliječiti pomoću tradicionalne medicine i psihoterapije. Sukladno tome, pobornici New Age pokreta promovirali su duhovno iscjeljivanje, pritom ne

---

⁷ Upravo zbog zagovaranja i naglašavanja poboljšanja životnih uvjeta i kvalitete života mogli bismo reći kako je onu ideju koju je tridesetak godina nosio New age zamijenila ideja o stilu života, o čemu će više govora biti u nastavku rada.

odbacujući masažu, kiropraktiku, akupunkturu i sl. istočnjačke prakse kao metode liječenja, s čime se susrećemo i u radu lokalnih udruga.

New Age pokret je na svom vrhuncu 1980-ih godina bio dobro poznat i po sve većem broju pojedinaca s navodnim psihičkim sposobnostima. Tako je mnoštvo njih postalo poznato kao kanali koji su bili u mogućnosti uspostaviti vezu s raznim preternaturalnim i izvanzemaljskim entitetima, a vrlo raširena je postala i upotreba kristala. (Hanegraaff, 1996) Upravo zbog prihvaćanja neznanstvenih ideja i praksi, New Age pokret je do kraja 1980-ih godina u potpunosti izgubio na snazi, a već sredinom 1990-ih godina njegov je kraj bio očit. Prakse koje su njegovane u New age pokretu danas su njegovane u drugačijim oblicima, no evidentno je da interes za istočnjačke prakse i modele postoji, barem kao vrsta životnog stila.

4. ISTRAŽIVANJE 1.: ANALIZA PRIKUPLJENIH PODATAKA O RADU UDRUGA S PRAKSAMA I NARATIVIMA (KOJI POTJEČU IZ ISTOČNJAČKIH KULT. TRADICIJA) ISTOČNJAČKIH MODELA

Kao početni i primarni alat za ovo istraživanje, poslužile su internet stranice Portala otvorenih podataka Grada Rijeke. Portal koji služi za „prikupljanje, kategorizaciju i distribuciju otvorenih podataka Grada Rijeke, komunalnih društava i ustanova“ (preuzeto sa: <http://data.rijeka.hr/>) pruža transparentnost i uvid u velik broj podataka koji su temelj ovog rada. Pretraživajući udruge, na temelju imena istaknuto je 40 udruga koje su predmet ovog istraživanja, a navedene su u prikazanoj tablici abecednim redom: (udruge su preuzete sa: <http://data.rijeka.hr/dataset/rijeka-udruge/resource/2c0cda5f-966c-476c-950d-7a5c4d4e3f21>)

ANANDA - SANGA MEDITATIVNA GRUPA RIJEKA
„BALANS“ UDRUGA ZA PROMICANJE ZDRAVOG NAČINA ŽIVOTA
BIOHEALING – CENTAR ZA BIOTERAPIJU RIJEKA
BIOTERAPIJSKI CENTAR RUKE
CATHARSIS WING CHUN KUNG FU RIJEKA
CENTAR ALTERNATIVE ARKA
CENTAR TRADICIONALNE MEDICINE „BELLADONNA“
CENTAR ZA PODUČAVANJE JOGE „GANEŠA“
CENTAR ZA PODUČAVANJE JOGE „LAKŠMI“

CENTAR ZA PODUČAVANJE JOGE „SARASVATI“
CENTAR ZA PODUČAVANJE JOGE „SRI DIP NARAJAN MAHAPRABUĐI“ RIJEKA
DRUŠTVO ZA KRIYA YOGU
DRUŠTVO ZA PRIMJENU TRANSCENDENTALNE MEDITACIJE
DRUŠTVO ZA REKREACIJU „YOGA“
GANESHA YOGA CENTAR
„JOGA U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU“ RIJEKA
KENKODO I AIKIDO DRUŠTVO „PUT“ RIJEKA
KLUB ORIJENTALNIH VJEŠTINA „PANTERA“
KLUB ORIJENTALNOG BOKSA SANDA RIJEKA
„MANDARIN“ UDRUGA ZA POBOLJŠANJE ŽIVOTNIH UVJETA
MUSLIMANSKO DOBROTVORNO DRUŠTVO „MERHAMET – CRVENI POLUMJESEC“ RIJEKA
SATHYA SAI CENTAR „RIJEKA A“
TEOZOFSKA UDRUGA „RIJEKA PREMA MUDROSTI“
„THERAVADA BUDISTIČKO DRUŠTVO SREDNJI PUT – HRVATSKA“
UDRUGA DOBROSTANJE
UDRUGA GRAĐANA "UNIJA JOGE HRVATSKE"
UDRUGA GRAĐANA "ZLATNI LOTOS"
UDRUGA ISLAMSKIH DERVIŠKIH REDOVA ALIJE-TARIKAT "RIFAI"
UDRUGA ISLAMSKIH DERVIŠKIH REDOVA ALIJE-TARIKAT "SINANI"
UDRUGA ISLAMSKIH DERVIŠKIH REDOVA ALIJE-TARIKAT "SUFIJI-RIFAI-NAKŠIBENDI"
UDRUGA LOTOS RIJEKA
UDRUGA MUSLIMANA RIJEKA-PGŽ
UDRUGA UMIJEĆE ŽIVLJENJA-RIJEKA
UDRUGA ZA POBOLJŠANJE KVALITETE ŽIVLJENJA VITASAN
UDRUGA ZA PROMICANJE VEDSKE KULTURE "NRISIMHADEV"
UDRUGA ZA PROMICANJE VEDSKOG ZNANJA I KULTURE "KRIŠNA" RIJEKA
UDRUGA ZA PROMICANJE ZDRAVOG I PRIRODNOG NAČINA ŽIVLJENJA ASANA
"VAL" CENTAR ZA OSOBNI RAZVOJ I POBOLJŠANJE KVALITETE ŽIVLJENJA
VEDA RIJEKA-UDRUGA ZA TRANSCENDENTALNU MEDITACIJU I PROUČAVANJE VEDA
WING CHUN KLUB "RIJEKA"

Već sami nazivi udruga upućuju na činjenicu da je ovdje riječ o organizacijskim udruženjima koja na određene načine podrazumijevaju neke socio-kulturalne modele koji su zanimljivi za ovaj rad⁸. Jasno je da se radi o prilično različitim udrugama, odnosno različitim konstruktima koji se kriju iza naziva udruga. Nadalje, kako bi se detaljnije ušlo u

⁸ Postojanost spomenutih socio-kulturalnih modela iščitava se iz naziva koji sadrže riječi ili skupove riječi poput „bioterapija“, „yoga“, „orijentalne vještine“, „meditacija“ i dr., a označavaju nešto „istočnjačko“. Također, u obzir su uzete i udruge s nazivima za koje se dalo naslutiti da upućuju na neki istočnjački model, što je daljnjom provjerom potvrđeno.

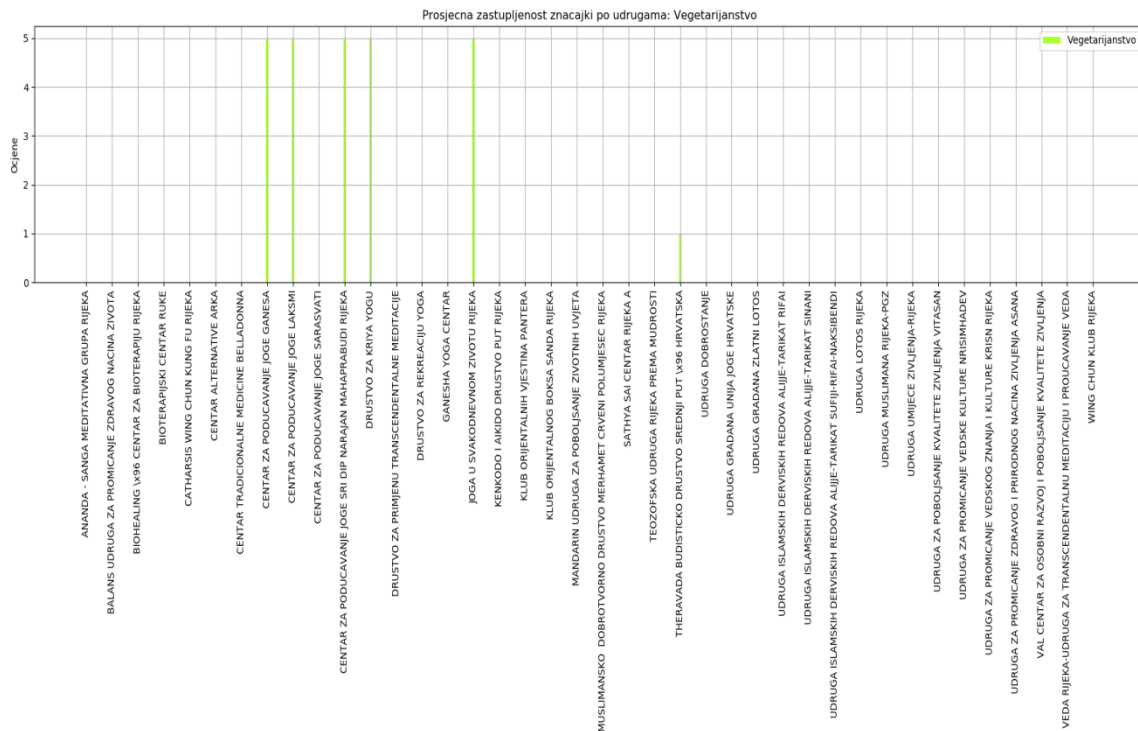
problematiku, za svaku je udrugu zasebno istraženo područje rada, djelatnosti, način provođenja, godina osnutka, imaju li web ili facebook stranicu, kontakt te tko su korisnici. Iščitavajući podatke, zapaženo je mnoštvo informacija koje zahtjevaju kategorizaciju kako bi se iste mogle dalje sistematski analizirati. Kao logičan odabir kategorizacije nameće se kategorizacija prema značajkama – prema glavnoj ili jednoj od glavnih djelatnosti kojima se udruge bave, odnosno koje navode u opisu svojih aktivnosti, a postavljene su na sljedeći način:

1. Vegetarijanstvo
2. Pravilna prehrana
3. Prirodne/tradicionalne metode liječenja/terapije (pr. bioterapija, aromaterapija, shiatsu, soulwork, homeopatija, ayurveda i dr.)
4. Humanitarna (materijalna) pomoć
5. Izdavanje publikacija
6. Rekreacija
7. Yoga
8. Poticanje kreativnosti
9. Borba protiv ovisnosti
10. Masaža
11. Prakticiranje religije
12. Istočnjačka učenja
13. Meditacija

S obzirom na kulturalne modele koji su integrirani u rad udruge, jedna udruge može spadati u više navedenih kategorija, odnosno ona najčeće sadrži više značajki. Udrugama s pripadajućim značajkama pridodane su vrijednosti od 0 do 5, ovisno o tome koliki je naglasak stavljen na pojedinu značajku u opisu, a te su vrijednosti očitovane u grafičkim prikazima. No, prije nego se krene u daljnju analizu, važno je napomenuti da su svi niže prikazani grafovi i njihove analize rađeni na temelju dostupnih online informacija, što činjeničnom stanju daje dozu subjektivnosti. Na taj način moglo se iščitati koji su elementi bitni za medijsko predstavljanje pojedine udruge, no istovremeno nije poznato koje su još istočnjačke prakse ili dogme zastupljene u radu udruge, ukoliko one postoje. S druge strane, ovakva vrsta

istraživanja pokazuje objektivni online profil udruge koja ga na takav način želi predočiti, upravo zbog odabranih značajki kojima se opisuje.⁹

4.1. Vegetarijanstvo

Slika 2. Udio vegetarijanstva u udrugama¹⁰

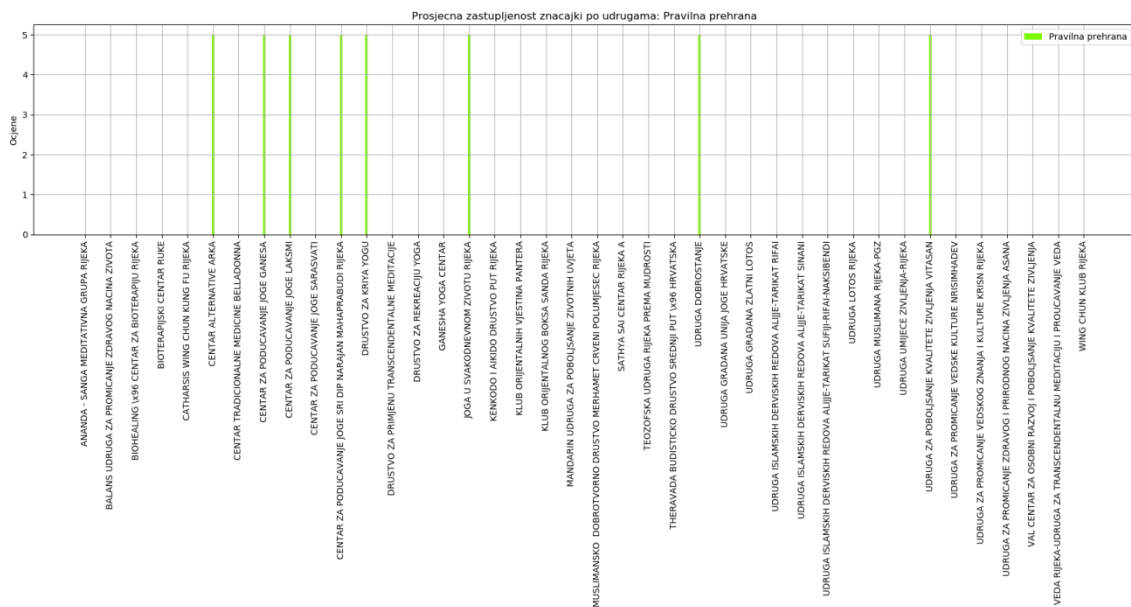
Slika 2 prikazuje udruge kojima je jedno od glavnih obilježja promicanje vegetarijanske ishrane, a one su Centar za podučavanje joge „Ganeša“, Centar za podučavanje joge „Lakšmi“, Centar za podučavanje joge „Sri Dip Narajan Mahaprabuđi“ Rijeka, Društvo za Kriya yogu, „Joga u svakodnevnom životu“ Rijeka te Theravada budističko društvo „Srednji put“ Hrvatska. Već iz naslova ovih udruga jasno je da je njihova primarna aktivnost podučavanje yoge, koja u svojem opisu uključuje tjelesne i mentalne vježbe. Dok prve tri navedene udruge u svom opisu navode popularizaciju pozitivnog načina života i poštivanje etičkih načela, Društvo za Kriya yogu uključuje organiziranje predavanja, seminara i drugih vidova javnih nastupa u svrhu podučavanja o teoriji i praksi Kriya yoge. Navedene udruge u svom opisu ističu vegetarijanstvo te su zbog toga ovdje označene s vrijednosti 5, dok udruge

⁹ Jasno je da niti jedan identitet stvoren na internetu nije u potpunosti jednak identitetu koji pojedinac, grupa ili organizacija projicira u stvarnosti.

¹⁰ Grafički prikaz dobiven je u programu Python (<https://www.python.org/>)

Theravada budističko društvo „Srednji put“ zastupa edukaciju članova o budizmu općenito. Budući da se budizam zasniva na religijskim temeljima, vegetarijanstvo kao jedna od značajki ove religije nije navedena u opisu udruge, ali se podrazumijeva, stoga joj je pridodana vrijednost 1. Zajednička točka koja povezuje ove udruge jest upravo zagovaranje i popularizacija vegetarijanstva, a udruga „Joga u svakodnevnom životu“ Rijeka, uz sve navedeno, također provodi tečajeve vegetarijanskog kuhanja te izdavanje i distribuciju skripti i knjiga s programom yoga-vježbi. Ovdje se ističe povezanost kulturalnih modela yoge i vegetarijanstva.

4.2. Pravilna prehrana

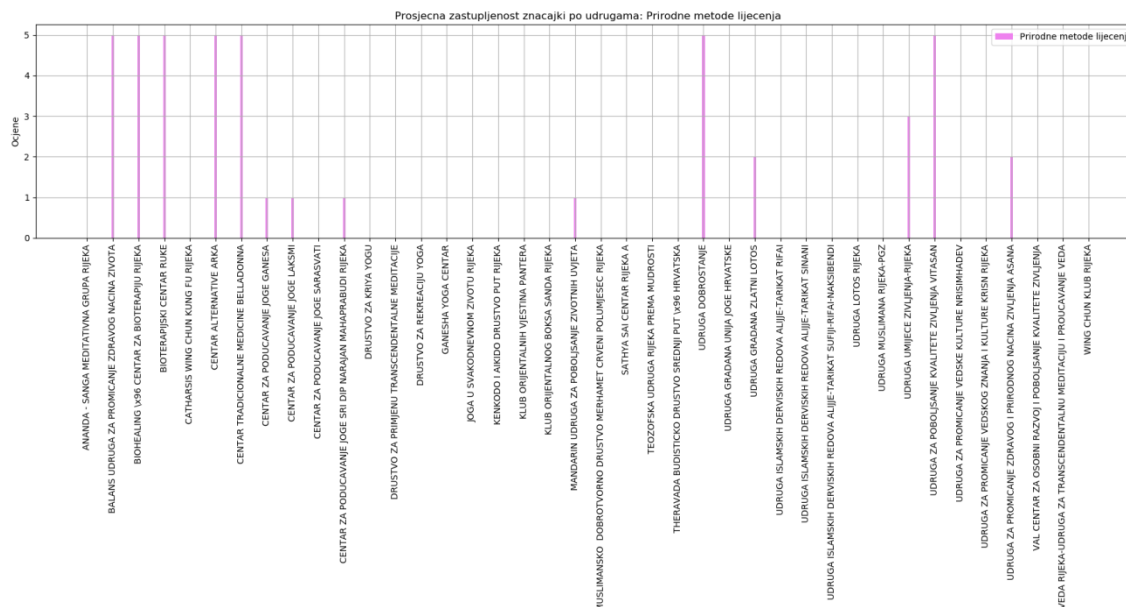
Slika 3. Udio pravilne prehrane u udrugama¹¹

Udruge koje u svom radu zagovaraju pravilnu prehranu su Centar alternative Arka, Udruga Dobrostanje i Udruga za poboljšanje kvalitete življenja Vitasan. Budući da udruge koje zagovaraju vegetarijanstvo promoviraju takav način prehrane i samim time na taj način poimaju pravilnu prehranu, jasno je da i one spadaju u ovu kategoriju te je svim takvim udrugama za pravilnu prehranu dodijeljena vrijednost 5. Osim pravilne prehrane, Centar alternative Arka važnost pridodaje biološkom uzgoju i preradi namirnica, dok Udruga Dobrostanje u svoj rad uključuje i edukaciju o prirodnoj kozmetici i aromaterapiji. Ove dvije udruge, kao i Udruga za poboljšanje kvalitete življenja Vitasan, važnim smatraju i

¹¹ Ibid.

alternativnu medicinu, mentalne tehnike starih kultura i bave se drugim područjima zdravog života.

4.3. Prirodne metode liječenja

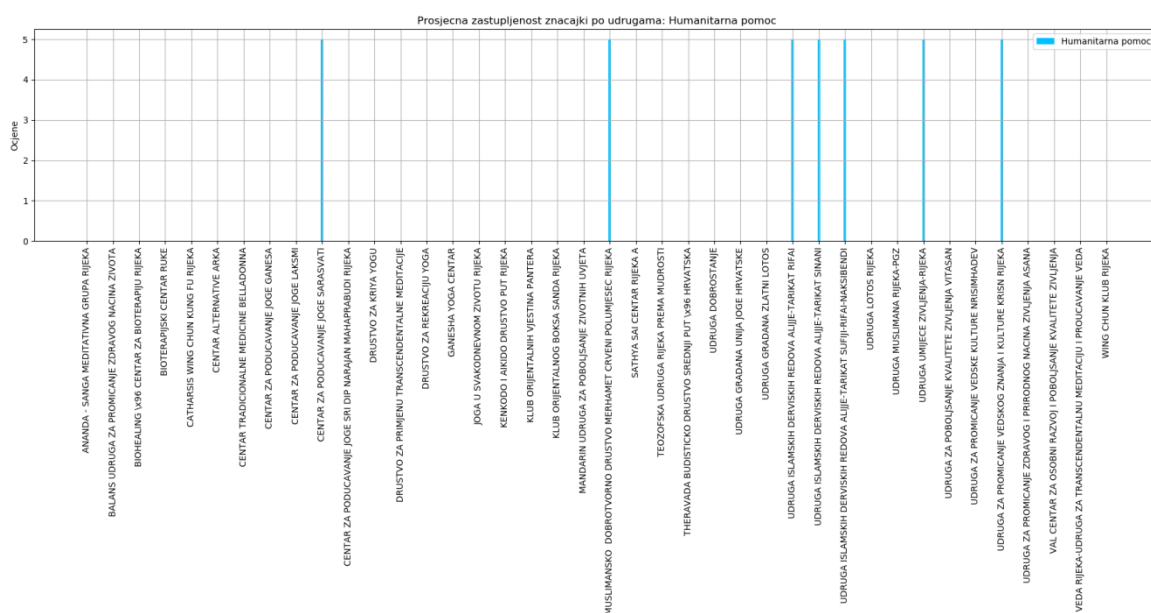

Slika 4. Udio prirodnih metoda liječenja u udrugama¹²

Udruge kojima je glavna djelatnost neka vrsta prirodnih ili tradicionalnih metoda liječenja i/ili iscjeljivanja su „Balans“ Udruga za promicanje zdravog načina života, Biohealing – Centar za bioterapiju Rijeka, Bioterapijski centar Ruke, Centar alternative Arka, Centar tradicionalne medicine „Belladonna“, Udruga Dobrostanje i Udruga za poboljšanje kvalitete življenja Vitasan. Između ostalih aktivnosti kojima se ove udruge bave, kod njih je na navedenu djelatnost stavljen naglasak (i zato dodana vrijednost 5), što, ovisno o udruzi, uključuje bioterapiju, aromaterapiju, Shiatsu, soulwork, Di-in vježbe, homeopatiju, Ayurvedu, Tui-na masažu, fitoterapiju i dr. Udruge koje ne definiraju prirodne metode kojima se točno bave, ali ih tako općenite navode u svom opisu rada su Udruga građana „Zlatni lotos“ (vrijednost 2), Udruga Umijeće življenja – Rijeka (vrijednost 3), Udruga za promicanje zdravog i prirodnog načina življenja Asana (vrijednost 2). Budući da se udruge Centar za podučavanje joga „Ganeša“, „Lakšmi“, „Sri dip narajan mahaprabuđi“ i „Mandarin“ udruge za poboljšanje životnih udruge zalažu za borbu protiv ovisnosti, njima je za ovu značajku prirudodana vrijednost 1.

¹² Ibid.

4.4. Humanitarna (materijalna) pomoć

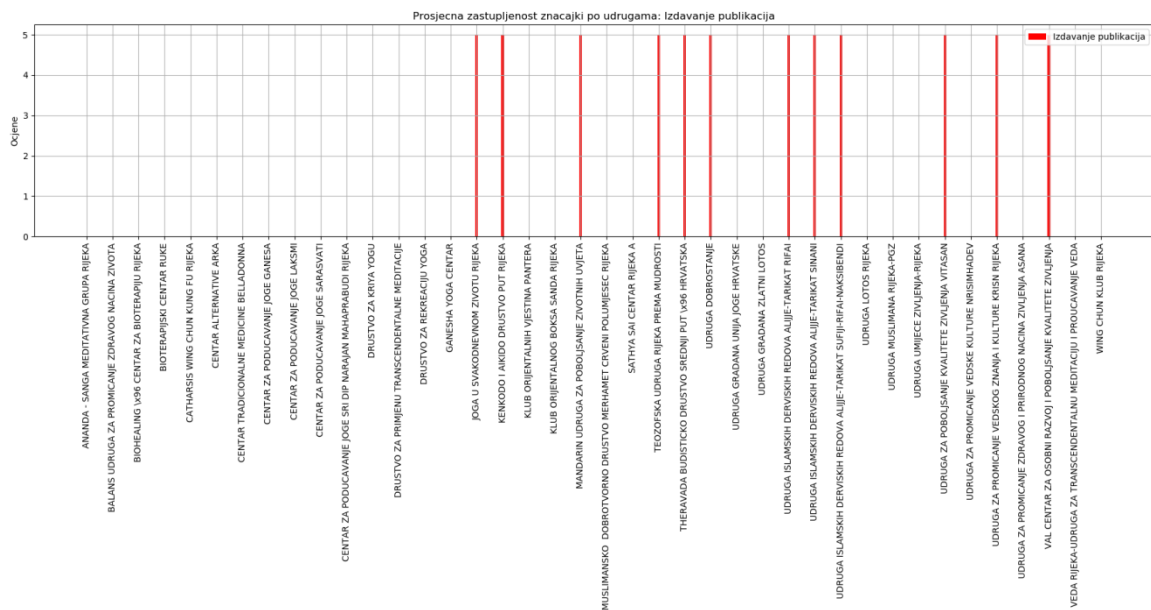

Slika 5. Udio humanitarne pomoći u udrugama¹³

Neke se udruge u svom radu zalažu za humanitarnu pomoć potrebitima. Kao značajka koja je proizašla iz potrebe za pružanjem pomoći sebi, ali i drugima, pojavljuje se u Centru za podučavanje joge „Sarasvati“, Muslimansko dobrotvorno društvo „Merhamet – Crveni polumjesec“ Rijeka, Udrugama islamskih derviških redova Alije – Tarikat „Rifai“, „Sinani“, „Sufiji – Rifai – Nakšibendi“, Udruzi Umijeće življenja i u Udruzi za promicanje vedskog znanja i kulture „Krišna“ Rijeka. Činjenica je ovdje da pružanje humanitarne pomoći bitnim smatraju uglavnom udruge s religijskim predznakom i predznakom starih učenja, gdje se jedino Udruga Umijeće življenja izdvaja kao nereligijska udruge sa zalaganjem za rad na poboljšanju kvalitete života i njegovanje ljudskih vrijednosti u svijesti pojedinca i društva.

¹³ Ibid.

4.5. Izdavanje publikacija

Slika 6. Udio izdavanja publikacija u udrugama¹⁴

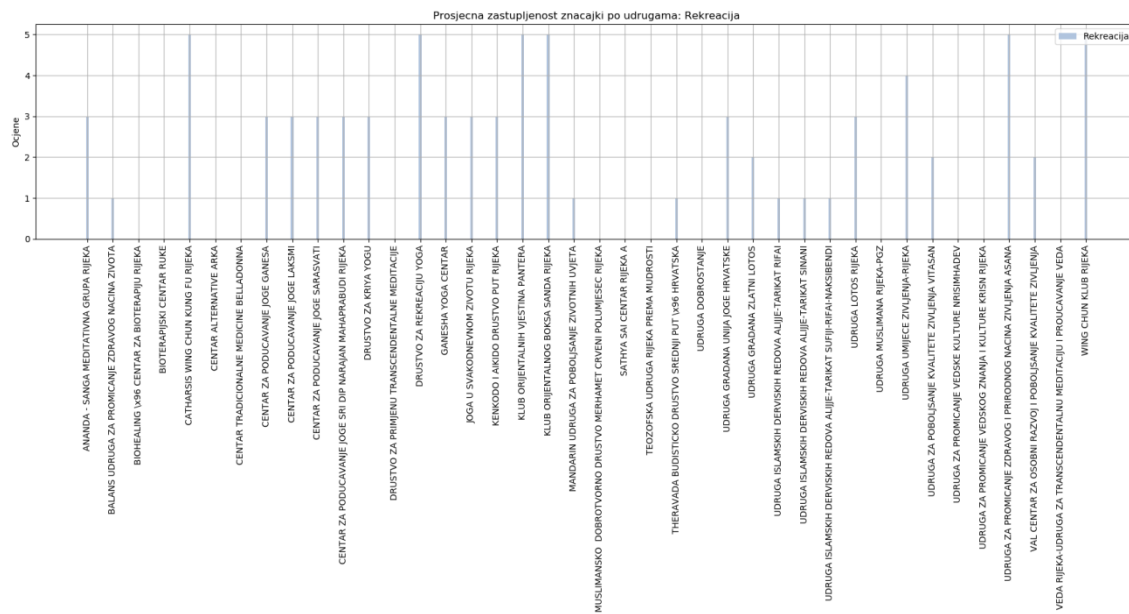
Pojedine udruge bave se izdavanjem raznih vrsta publikacija u tiskanom i/ili elektroničkom obliku kao što su izdavanje i distribucija knjiga, skriptata, časopisa, letaka, biltena, brošura, plakata i drugih materijala kako bi o svom radu informirali zainteresirane. Takve udruge su „Joga u svakodnevnom životu“ Rijeka, Kenkodo i Aikido društvo „Put“ Rijeka, „Mandarin“ Udruga za poboljšanje životnih uvjeta, Teozofska udruga „Rijeka prema mudrosti“, „Theravada budističko društvo Srednji put – Hrvatska“, Udruga Dobrostanje, Udruge islamskih derviških redova „Rifai“, „Sinani“ i „Sufiji – Rifai – Nakšibendi“, Udruga za poboljšanje kvalitete življenja Vitasan, Udruga za promicanje vedskog znanja i kulture „Krišna“ te „Val“ Centar za osobni razvoj i poboljšanje kvalitete življenja. Izdavanje publikacija popratna je *modernizirana*¹⁵ značajka pomoću koje se želi širiti znanje o pojedinim istočnjačkim modelima.

¹⁴ Ibid.

¹⁵ U vremenu kada su pojedini istočnjački modeli nastali, bilokakva vrsta digitalnog izdavanja nije postojala, stoga je ovaj značajki, odnosno ovoj vrsti širenja informacija i znanja pridodan naziv *moderno* – nastala je u modernom vremenu.

4.6. Rekreacija

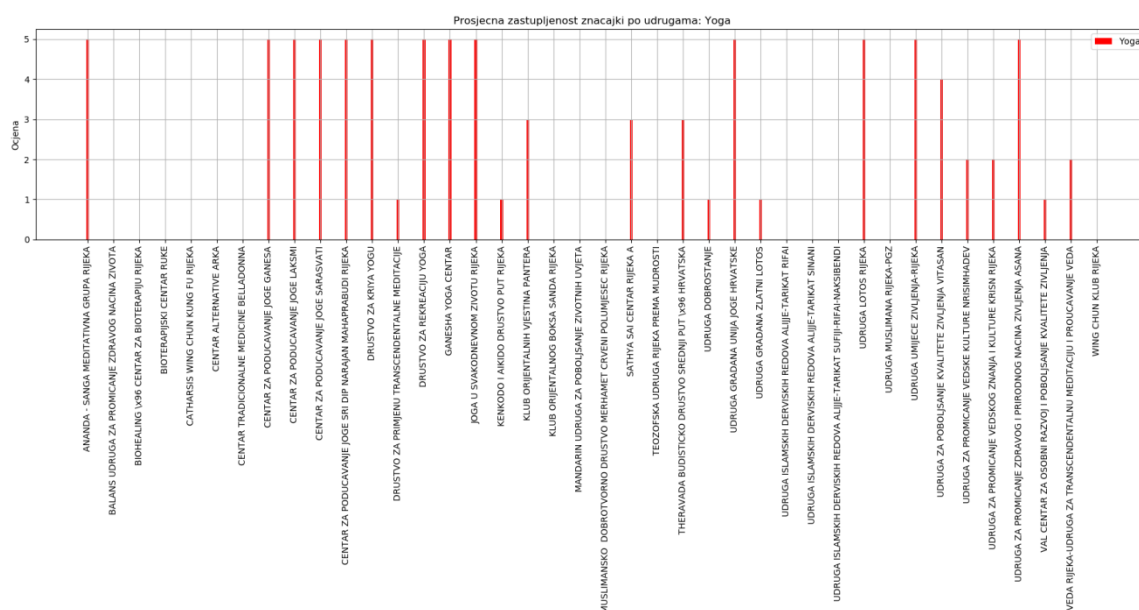

Slika 7. Udio rekreacije u udrugama¹⁶

Iz slike 7 vidljivo je kako veliki broj udruga rekreaciju smatra bitnom stavkom svog rada – čak njih 27 od 40. Rekreacija je najznačajnija za Catharsis wing chun kung fu Rijeka, Društvo za rekreaciju „Yoga“, Klub orijentalnih vještina „Pantera“, Klub orijentalnog boksa Sanda Rijeka, Udruga za promicanje zdravog i prirodnog načina življenja Asana i Wing chun klub Rijeka. Iz ovih se naziva iščitava da je rekreacija glavni sastavni dio uglavnom udruga koje se bave borilačkim vještinama. Rekreacija kao bitna, no ne i primarna aktivnost zamijećena je u udrugama Ananda – Sanga meditativna grupa Rijeka, Centrima za podučavanje joge „Ganeša“, „Lakšmi“, „Sarasvati“, „Sri dip narajan mahaprabuđi“, Društvo za Kriya yogu, Ganesha yoga centar, „Joga u svakodnevnom životu“ Rijeka, Kenkodo i Aikido društvo „Put“ Rijeka, Udruga građana „Unija joge Hrvatska“, Udruga Lotos Rijeka i Udruga Umijeće življenja, dok je rekreacija zastupljena, no najmanje naglašena u udrugama „Balans“ Udruga za promicanje zdravog načina života, „Mandarin“ Udruga za poboljšanje životnih uvjeta, „Theravada budističko društvo Srednji put – Hrvatska“, Udruga građana „Zlatni lotos“, Udruge islamskih derviških redova Alijje-Tarikat „Rifai“, „Sinani“, „Sufiji-Rifai-Nakšibendi“, Udruga za poboljšanje kvalitete življenja Vitasan i „Val“ Centar za osobni razvoj i poboljšanje kvalitete življenja. Iz navedenog se očituje kako je udrugama, koje se bave jogom, rekreacija bitna stavka, no ne i najbitnija, dok je udrugama koje se uglavnom zalažu za kvalitetu življenja i koje imaju religijski predznak rekreacija manje bitna stavka.

¹⁶ Ibid.

4.7. Yoga

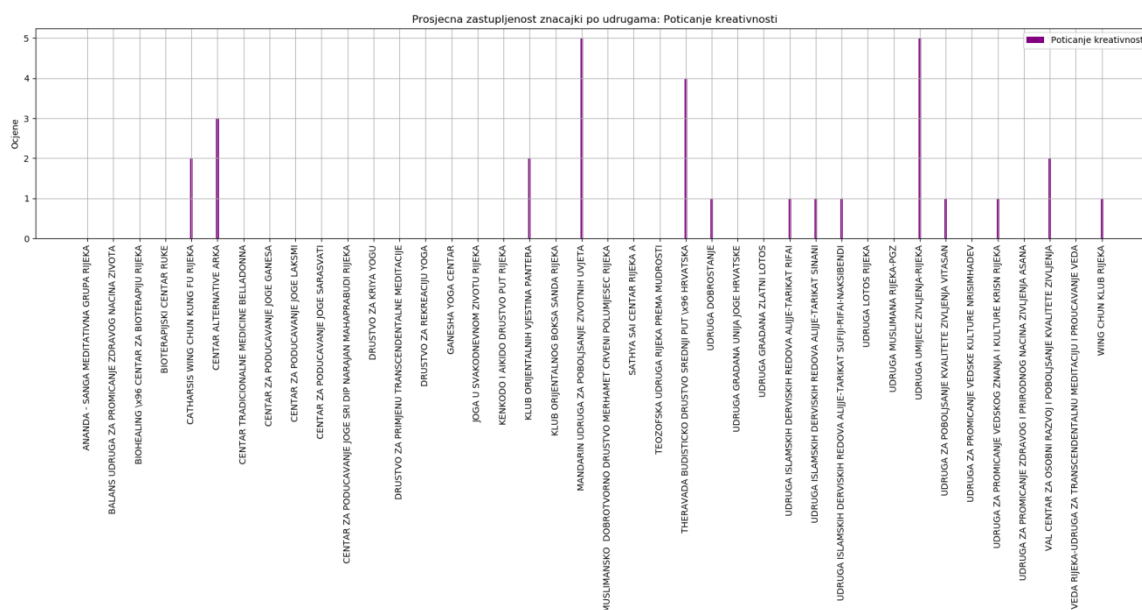

Slika 8. Udio yoge u udrugama¹⁷

Yoga je također jedna od karakteristika koja se često pojavljuje u lokalnim udrugama s istočnjačkim elementima. Osim udruga koje se primarno bave yogom, kao što su Ananda – Sanga meditativna grupa Rijeka, Centri za podučavanje joge „Ganeša“, „Lakšmi“, „Sarasvati“, „Sri dip narajan mahaprabuđi“, Društvo za Kriya yogu, Društvo za rekreaciju „Yoga“, Ganesha yoga centar, „Joga u svakodnevnom životu, Udruga građana „Unija joge Hrvatska“, Udruga Lotos, Udruga Umijeće življenja i Udruga za promicanje zdravog i prirodnog načina življenja Asana, yoga je zastupljena i u udrugama kao što su Društvo za primjenu transcendentane meditacije, Kenkodo i Aikido društvo „Put“, Klub orijentalnih vještina „Pantera“, Sathya Sai centar „Rijeka A“, „Theravada budističko društvo Srednji put“, Udruga Dobrostanje, Udruga građana „Zatni lotos“, Udruga za poboljšanje kvalitete življenja Vitasan, Udruga za promicanje vedske kulture „Nrisimhadev“, Udruga za promicanje vedskog znanja i kulture „Krišna“, „Val“ Centar za osobni razvoj i poboljšanje kvalitete življenja i Veda Rijeka – Udruga za transcendentálnu meditaciju i proučavanje Veda. Iz navedenog je očito da se yogom bave udruge koje prakticiraju neko istočnjačko učenje ili religiju, ali i udruge koje se bave poboljšanjem kvalitete življenja te borilačkim vještinama.

¹⁷ Ibid.

4.8. Poticanje kreativnosti

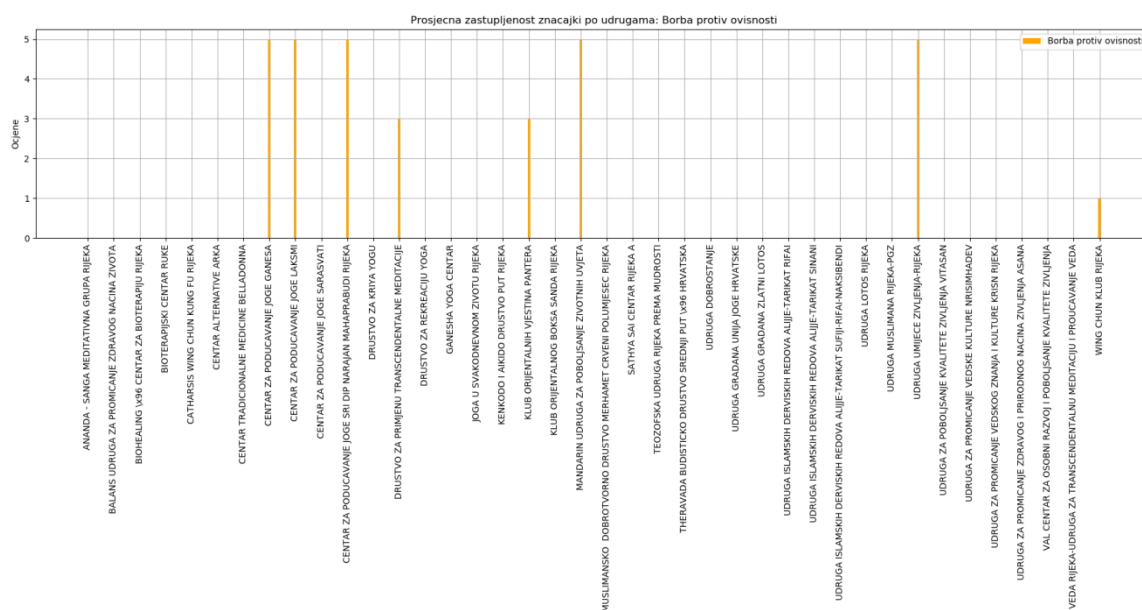

Slika 9. Udio poticanja kreativnosti u udrugama¹⁸

Kao što se vidi na slici 9, udruge poput „Mandarin“ Udruge za poboljšanje životnih uvjeta i Udruge Umijeće življenja smatraju da je kod članova vrlo bitno kreativno izražavanje, na što potiče rad udruge. Kreativnost, kao jedna neutralna i sveobuhvatna značajka, očito je povezana i s nekim istočnjačkim religijskim i borilačkim elementima koji se očituju u udrugama „Theravada budističko društvo Srednji put“, Catharsis wing chun kung fu, Klub orijentalnih vještina „Pantera“, Wing chun klub „Rijeka“, Udrugama islamskih derviških redova Alije-Tarikat „Rifai“, „Sinani“ i „Sufiji-Rifai-Nakšibendi“ te u Udruzi za promicanje vedskog znanja i kulture „Krišna“. Također, na poticanju kreativnosti rade i Centar alternative Arka, Udruga Dobrostanje, Udruga za poboljšanje kvalitete življenja Vitasan i „Val“ Centar za osobni razvoj i poboljšanje kvalitete življenja.

¹⁸ Ibid.

4.9. Borba protiv ovisnosti

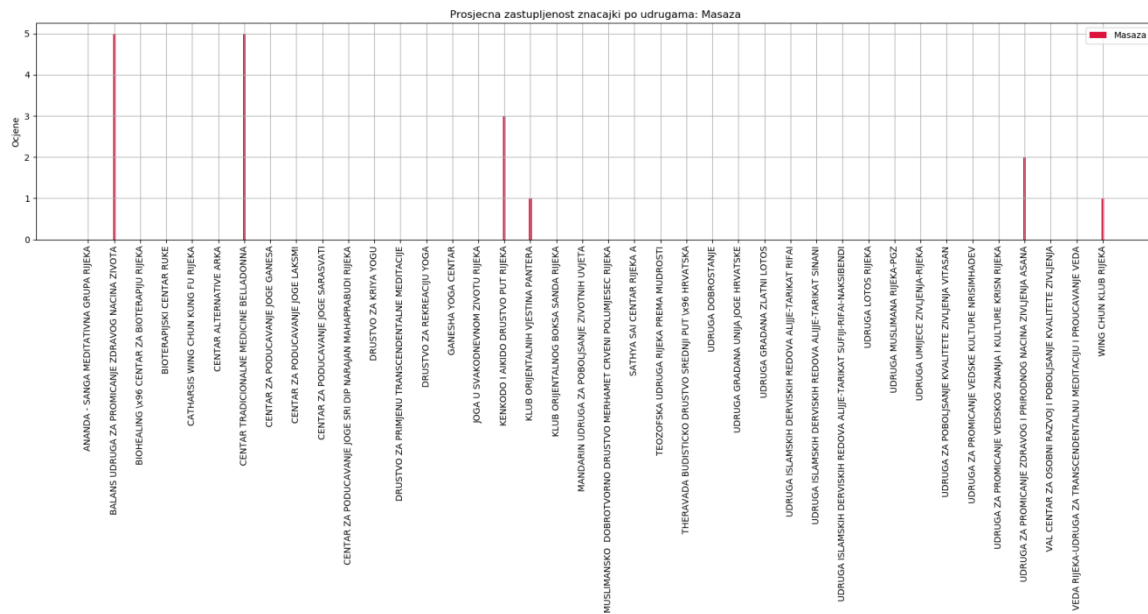

Slika 10. Udio borbe protiv ovisnosti u udrugama¹⁹

Neke udruge u svom opisu spominju borbu protiv ovisnosti kao aktivnost za koju se zalažu. One udruge u čijem je opisu ova aktivnost istaknuta su Centri za podučavanje joga „Ganeša“, „Lakšmi“ i „Sri dip narajan mahaprabuđi“, „Mandarin“ Udruga za poboljšanje životnih uvjeta te Udruga Umijeće življenja. Društvo za primjenu transcendentale meditacije zalaže se za uklanjanje prastarih problema kriminala i ponašanja koja čovječanstvu donose nesreću, stoga mu je za ovu značajku pridodana vrijednost 3, kao i Klubu orijentalnih vještina „Pantera“ koji, između ostalog, navodi savladavanje tehnike i osposobljavanje za borbu protiv neočekivanih situacija, nevolje, straha, tuge, nesigurnosti u životnim situacijama i kontrolu nad vlastitim životom. S druge strane, Wing chun klub „Rijeka“ pomaže učenicima da se lakše nose sa stresom i životnim izazovima učeći ih životnim vještinama, pri čemu se može staviti poveznica s borbom protiv ovisnosti, budući da i ovisnost spada u životne izazove, stoga je ovoj udruzi dodana vrijednost 1 za navedenu značajku.

¹⁹ Ibid.

4.10. Masaža

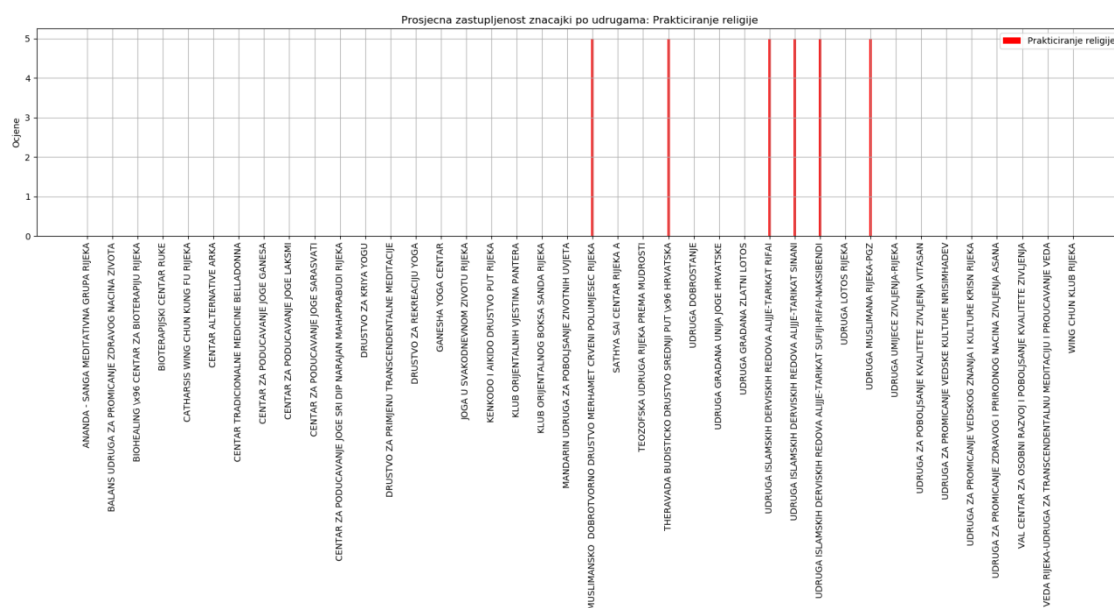

Slika 11. Udio masaže u udrugama²⁰

Masaža je aktivnost koja je kao takva vrlo popularna diljem svijeta i koja se izvodi na različite načine. Neki od njih potječu iz istočnjačkih tradicija, a takve primjere slijede i neke od lokalnih udruga kao što su „Balans“ Udruga za promicanje zdravog načina života i Centar tradicionalne medicine „Belladonna“, u čijem je radu naglasak na bavljenju Shiatsu masažom, Tui-Na masažom i refleksnom masažom stopala. Kod ovih je udruga prisutna poveznica ove značajke s tradicionalnim metodama liječenja, odnosno iscjeljivanja. Također, neke udruge koje se bave borilačkim vještinama navode masažu kao bitnu sastavnicu u svom radu, a one su Kenkodo i Aikido društvo „Put“, Klub orijentalnih vještina „Pantera“ i Wing chun klub „Rijeka“.

²⁰ Ibid.

4.11. Prakticiranje religije

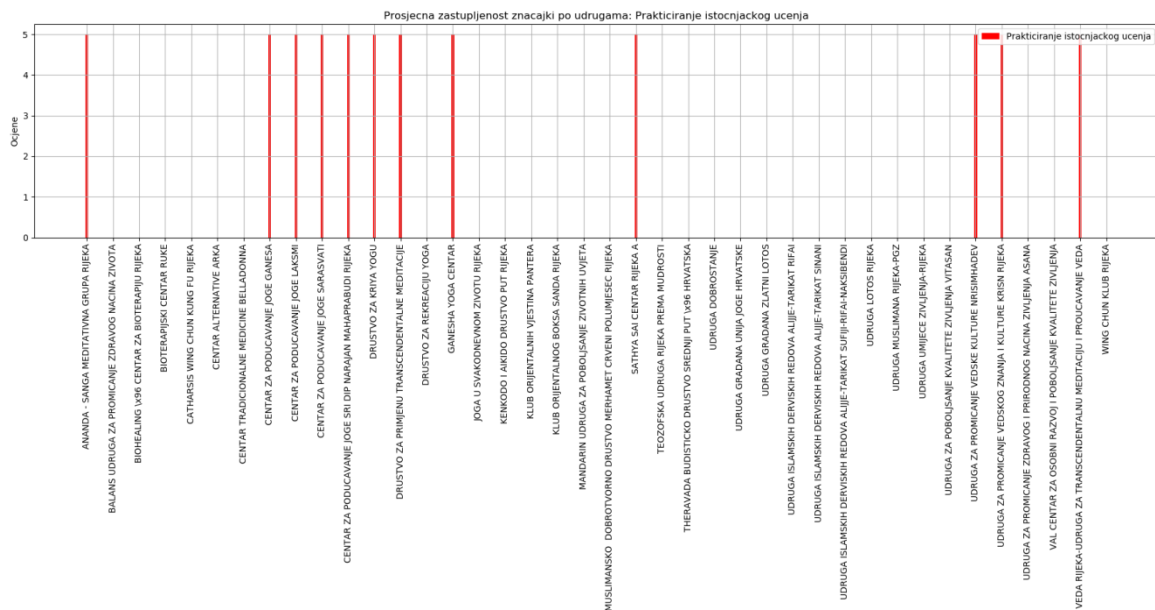

Slika 12. Udio prakticiranja religije u udrugama²¹

Malo je udruga čiji se rad bazira isključivo na temelju neke religije. Ovdje se radi samo o islamu i budizmu, a druge koje prakticiraju te religije su Muslimansko dobrotvorno društvo „Merhamet – Crveni polumjesec“ Rijeka, Udruge islamskih derviških redova Alije – Tarikat „Rifai“, „Sinani“ i „Sufiji-Rifai-Nakšibendi“, Udruga muslimana Rijeka – PGŽ i „Theravada budističko društvo Srednji put – Hrvatska“. Navedene udruge bave se educiranjem i upoznavanjem svojih članova s duhovnim, filozofskim, vjerskim i kulturološkim aspektima islama i budizma te prakticiranjem istih.

²¹ Ibid.

4.12. Istočnjačka učenja

Slika 13. Udio istočnjačkih učenja u udrugama²²

Grafički prikaz na slici 13 prikazuje udruge čije se prakse baziraju na nekom od istočnjačkih učenja, što znači da njihove ideje potječu od određene osobe, mitskog bića ili pak korijene vuku iz neke religije. Iako se ideje određenih udruga u nekom momentu sijeku s religijskim ozračjem, ovdje je riječ o udrugama koje drže odmak od religije kao organiziranog sustava vjerovanja i bogoslužja. Sukladno s time, Udruga Ananda – Sanga meditativna grupa Rijeka daje poduke iz meditacije i yoge iz duhovnog pokreta Ananda, koji se temelji na učenjima Paramhanse Yoganande, čija su učenja prethodila razvoju meditacijske tehnike – Kriya yoge kojom se bavi Društvo za Kriya yogu. (preuzeto sa: <https://www.ananda.org/about-ananda-sangha/>) Centri za podučavanje joge „Ganeša“, „Lakšmi“, „Sarasvati“ i Ganeša yoga centar svoje tečajeve tjelesnih i mentalnih vježbi usklađuju s praksama hinduističkih učenja²³, a Centar za podučavanje joge „Sri dip narajan mahaprabuđi“ svoje duhovne prakse povezuje s hinduističkim svecom Sri Dip Narajan Mahaprabuđijem (preuzeto sa: <http://yogaindailylife.org.au/Deep-Narayan-Mahaprabhuji>). Društvo za primjenu transcendentale meditacije slijedi meditacijske prakse indijskog učitelja Maharishija Mahesha Yogija²⁴, dok Sathya Sai centar Rijeka „A“ prati učenja indijskog

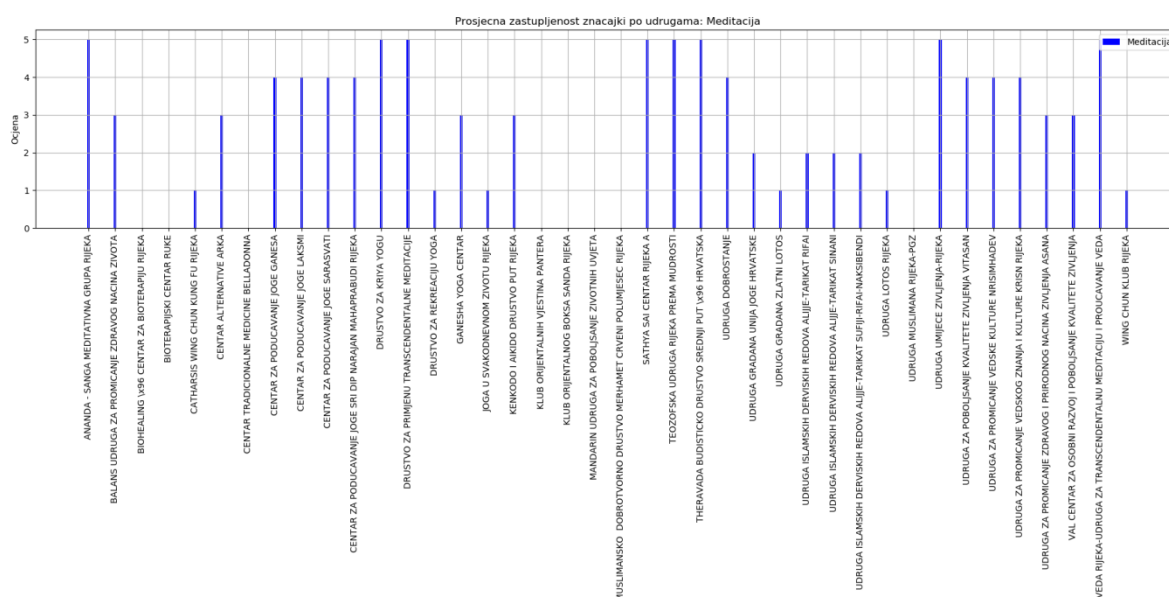
²² Ibid.

²³ Ganeša, Lakšmi i Sarasvati hinduistička su božanstva (Klostermaier, 2007) koja su povezana s idejama rada udruga.

²⁴ Navedeni indijski učitelj začetnik je duhovnog pokreta, takozvane *transcendentalne meditacije* čije prakse slijedi udruga. (preuzeto sa: <https://www.britannica.com/topic/Transcendental-Meditation>)

duhovnog učitelja Sathya Sai Babe (preuzeto sa: <http://www.saiorg.hr/hr/sathya-sai-baba>). Udruga za promicanje vedске kulture „Nrisimhadev“, Udruga za promicanje vedskog znanja i kulture „Krišna“ i Veda Rijeka – Udruga za transcendentalnu meditaciju i proučavanje veda bave se proučavanjem najstarijih indijskih, odnosno hinduističkih svetih tekstova²⁵ i vedске kulture te prakticiranjem duhovnih tehnika iz vedске kulture.

4.13. Meditacija

Slika 14. Udio meditacije u udrugama²⁶

Iz grafičkog prikaza na slici 14 vidljivo je kako je meditacija najzastupljenija značajka, budući da se pojavljuje kod najviše udruga. Meditacija je najvažnija točka u sljedećim udrugama: Ananda – Sanga meditativna grupa Rijeka, Društvo za Kriya yogu, Društvo za primjenu transcendentalne meditacije, Sathya Sai centar Rijeka „A“, Teozofska udruga „Rijeka prema mudrosti“, „Theravada budističko društvo Srednji put – Hrvatska“, Udruga Umijeće življenja i Veda Rijeka – Udruga za transcendentalnu meditaciju i proučavanje veda. Nadalje, u ovim je udrugama meditacija, uz neke druge prakse, također vrlo bitna: Centri za podučavanje joge „Ganeša“, „Lakšmi“, „Sarasvati“ i „Sri dip narajan mahaprabudi“, Udruga Dobrostanje, Udruga za poboljšanje životnih uvjeta Vitasan, Udruga za promicanje vedске kulture „Nrisimhadev“ i Udruga za promicanje vedskog znanja i kulture „Krišna“ Rijeka.

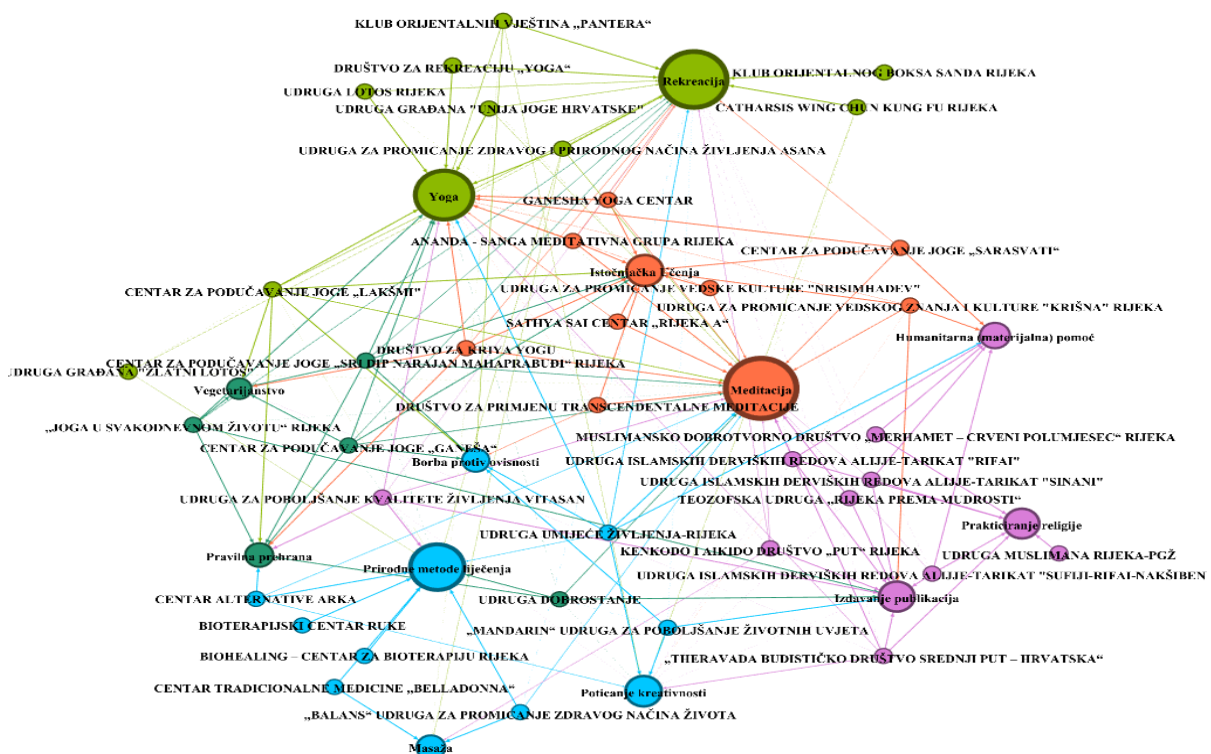
²⁵ Vede – najstarija pisana svjedočanstva porijeklom iz Indije, hinduističke svete knjige, tekstovi (Iveković et al., 1981)

²⁶ Ibid.

Meditacijom se kontinuirano bave i udruge „Balans“ Udruga za promicanje zdravog načina života, Centar alternative Arka, Ganesha yoga centar, Kenkodo i Aikido društvo „Put“, Udruga za promicanje zdravog i prirodnog načina življenja Asana i „Val“ Centar za osobni razvoj i poboljšanje kvalitete življenja. Na meditaciju u ovim udrugama nije stavljen naglasak kao u prethodnim, ali se također iščitava u Udruzi građana „Unija joge Hrvatska“, Udrugama islamskih derviških redova Alije – Tarikat „Rifai“, „Sinani“ i „Sufiji-Rifai-Nakšibendi“ te najmanje u Catharsis Wing Chun Kung fu Rijeka, Društvu za rekreaciju „Yoga“, „Joga u svakodnevnom životu“ Rijeka, Uniji građana „Zlatni lotos“, Uduzi Lotos Rijeka i u Wing Chun klubu „Rijeka“. Vrijednosti su za ovu značajku, ali i sve druge značajke, pridodane na temelju navedenih aktivnosti kojima se udruga bavi u odnosu na druge udruge.²⁷

4.14. Analiza relacija udruga i njihovih značajki

Slika 15. Relacije udruga i značajki²⁸

²⁷ Primjer: dvije ili više udruga bave se istom aktivnošću, no jedna udruga veći naglasak stavlja na pojedinu aktivnost u odnosu na neku drugu udrugu (koja pak veći naglasak stavlja na neku drugu aktivnost) pa su shodno tome pridodane vrijednosti.

²⁸ Grafički prikaz dobiven je u programu Gephi (<https://gephi.org/>).

Grafički prikaz na slici 15 prikazuje međusobnu povezanost udruga (na grafu upisane velikim tiskanim slovima) i njihovih značajki (na grafu upisane malim tiskanim slovima). Ova mreža predstavlja modularnost²⁹, odnosno prikazuje odnose pojmova. Na temelju prethodno određenih vrijednosti, proizveden je sklop u kojem se najveći krugovi odnose na pojmove, u ovome slučaju značajke koje su povezane s najvećim brojem udruga i koje su zastupljene u najvećoj mjeri. Sukladno s time, vidljivo je kako značajke *meditacija*, *rekreacija*, *yoga* i *prirodne metode liječenja* imaju najveći broj poveznica, što ukazuje na činjenicu da one predstavljaju prevladavajuće aktivnosti kojima se udruge bave. U socio-kulturalnom kontekstu istočnjačkih modela značajke poput meditacije, yoge i prirodnih metoda liječenja vrlo su zastupljene te je u ovoj analizi potvrđena njihova važnost, dok se rekreacija ovdje nameće kao konstrukt koji je mješavina istočnjačkog i zapadnjačkog – rekreiranje, odnosno održavanje tjelesne spremnosti pomoću istočnjačkih modela. Nešto manji broj poveznica imaju *istočnjačka učenja*, *practiciranje religije*, *izdavanje publikacija* i *poticanje kreativnosti*, što s jedne strane opet potvrđuje duh istočnjačkih praksi, dok s druge strane izdavanje publikacija ukazuje na potrebu za osvješćivanjem i educiranjem javnosti o pojedinim praksama i informiranje o udrugama na zapadnjački način. Najmanje poveznica imaju *humanitarna (materijalna) pomoć*, *masaža*, *borba protiv ovisnosti*, *pravilna prehrana* te *vegetarijanstvo*, što daje zanimljivu sliku budući da je velik broj udruga koje se bave meditacijom, yogom i tradicionalnim metodama liječenja i/ili iscjeljivanja, pri čemu bi vegetarijanstvo trebalo biti, pretpostavlja se, vrlo važna značajka, s obzirom na to da ono čini sastavni dio izvornih istočnjačkih modela. (Klostermaier, 2007)

5. ISTRAŽIVANJE 2.: UPITNIK

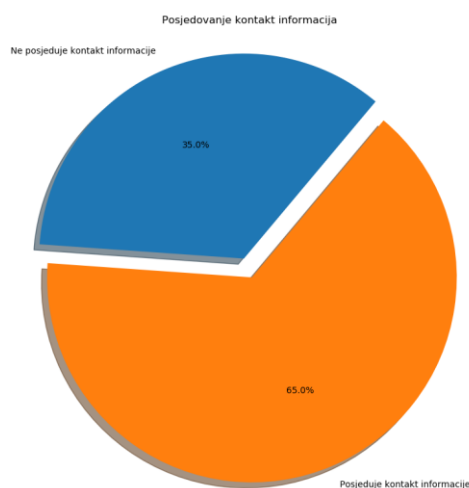
Druga faza istraživanja uključuje upitnik od 24 pitanja koji je proveden na članovima udruga koje su prihvatile sudjelovati u istraživanju. Cilj je bio kroz pitanja koja su postavljena ispitanicima saznati dob, spol, ime udruge članstva, uloga u udruzi, broj članova, vremenski period članstva, primarne aktivnosti, što je utjecalo na izbor udruge, koja su znanja o udruzi

---

²⁹ Modularnost je dobivena pomoću algoritma za modularnost: Vincent D Blondel, Jean-Loup Guillaume, Renaud Lambiotte, Etienne Lefebvre, *Fast unfolding of communities in large networks*, in *Journal of Statistical Mechanics: Theory and Experiment* 2008 (10), P1000, **Parameters:** Randomize: On, Use edge weights: On, Resolution: 1.0, **Results:** Modularity: 0.319, Modularity with resolution: 0.319, Number of Communities: 5, **Resolution:** R. Lambiotte, J.-C. Delvenne, M. Barahona *Laplacian Dynamics and Multiscale Modular Structure in Networks* 2009.

ispitanici imali prije učlanjenja, što im se najviše sviđa, postoji li kontakt s drugim sličnim udrugama, učestalost aktivnosti, koja je praksa ili uvjerenje temelj udruge, što za članove predstavlja duhovnost, što je po njihovom mišljenju istočnjačko i u kojoj mjeri se njihove prakse podudaraju s izvornim praksama, koji je glavni razlog sudjelovanja u udruzi, koje su pozitivne, a koje negativne strane udruge, u kojoj mjeri i na koji način udruga i aktivnosti u udruzi utječu na svakodnevni život sudionika, koja su nova znanja usvojena, jesu li ispunjena očekivanja te koje su sličnosti i razlike s drugim sličnim udrugama iz okoline. Važno je naglasiti da je kriterij odabira udruge za provedbu istraživanja putem upitnika bila dostupnost kontakta na nekoj od internet stranica – Facebook stranica, službena Web stranica udruge ili pak neka druga stranica s bazom temeljnih podataka o prijavljenim udrugama. Način kontaktiranja udruge ovisio je o pruženim sredstvima, odnosno vrsti kontakta, pri čemu pojedine udruge na internetu pružaju broj telefona, druge e-mail adresu, treće jedno i drugo, a neke pružaju mogućnost komuniciranja putem Facebook poruke, odnosno messenger aplikacije. S druge strane, nekoliko udruge na internetu ne pruža nikakvu vrstu kontakta.

5.1. Dostupnost udruge i spremnost na sudjelovanje u istraživanju

Slika 16. Udio udruge s dostupnim kontaktom na internetu³⁰

Iz slike 16 vidljivo je da 26 od 40 udruge posjeduje neku vrstu kontakta na internetu, što čini 65%. U kontakt je pokušano stupiti sa svih 26 udruge, pri čemu nekoliko udruge nije

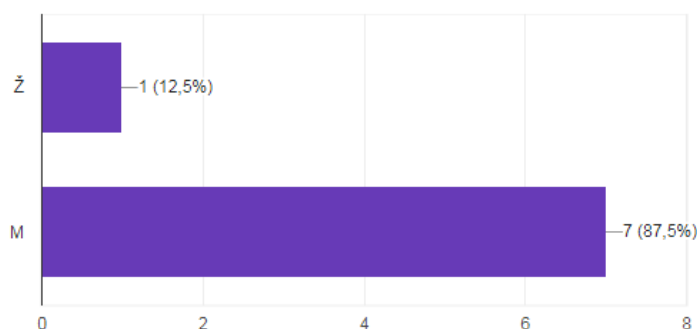
³⁰ Grafički prikaz dobiven je u programu Python (<https://www.python.org/>)

odgovorilo na upit, neke su udruge odbile sudjelovati u istraživanju, a samo su četiri udruge prihvatile sudjelovati u istraživanju i odgovoriti na upitnik, a one su: Wing chun klub „Rijeka“, „Balans“ Udruga za promicanje zdravog načina života, „Theravada budističko društvo Srednji put – Hrvatska“ te Društvo za rekreaciju „Yoga“. Iz Wing chun kluba „Rijeka“ odgovorilo je petero članova, što ukupno čini osam odgovora na upitnik. Mali odaziv rješavanju upitnika ograničava istraživanje, no odgovori služe za dobivanje slike o barem jednom dijelu ionako kompleksnog sustava organizacija, odnosno udruga s praksama istočnjačkih modela.

5.2. Analiza prikupljenih odgovora

Spol

8 odgovora

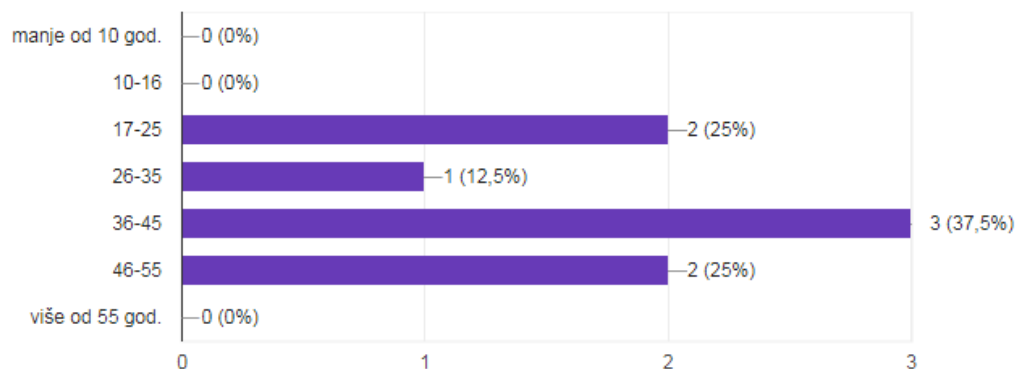
Slika 17. Spol³¹

Od osmero ispitanika, njih sedam su muškarci te jedna žena, voditeljica Udruge za promicanje zdravog načina života „Balans“.

³¹ Odgovori oblikovani u grafičke prikaze na svim narednim slikama dobiveni su u aplikaciji Google obrasci (<https://docs.google.com/forms/u/0/>).

Dob

8 odgovora

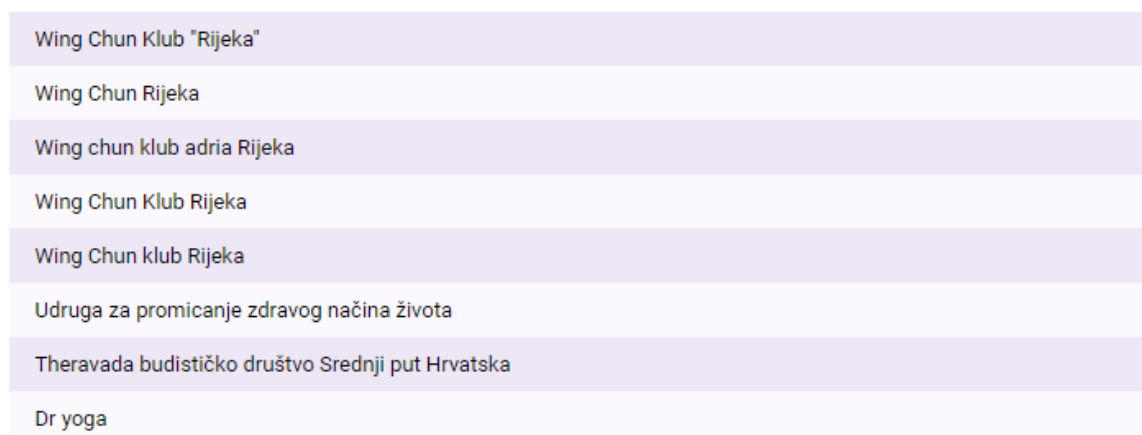

Slika 18. Dob

Iz priložene slike vidi se da su ispitanici u dobi između 17 i 55 godina, pri čemu su članovi u prva dva odabrana retka (17-35 god.) i jedan u zadnjem, a treneri/učitelji u posljednja dva retka (36-55 god.). Ove nam informacije govore da udruge koje su sudjelovale u istraživanju ne ograničavaju dob svojih članova, odnosno u Wing chun klubu „Rijeka“ aktivni su mladi članovi, ali i polaznici srednje dobi.

U koju ste udругu učlanjeni?

8 odgovora

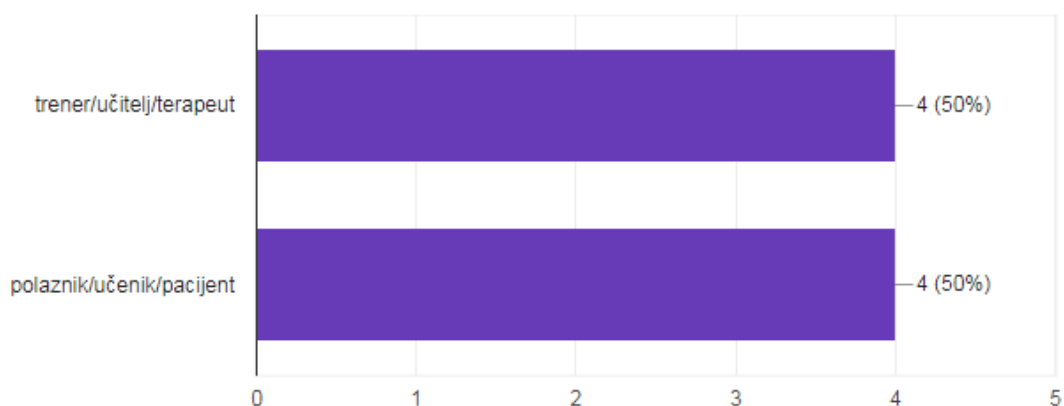

Slika 19. Naziv udruge

Kao što je ranije navedeno, ispitanici su članovi Wing chun kluba „Rijeka“, „Balans“ udruge za promicanje zdravog načina života, „Theravada budističkog društva Srednji put – Hrvatska“ i Društva za rekreaciju „Yoga“.

Vaša uloga u udruzi je:

8 odgovora

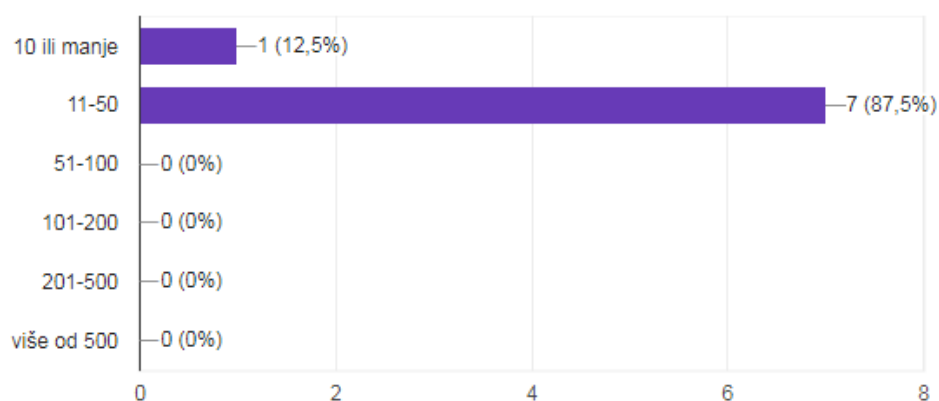

Slika 20. Uloga u udruzi

Iz sve četiri udruge odgovorili su treneri, odnosno učitelji te četiri polaznika Wing chun kluba „Rijeka“.

Koliko ima članova u Vašoj udruzi?

8 odgovora

Slika 21. Broj članova

Na pitanje o brojnosti članova udruge relevantnima se smatraju podaci koje su dali treneri/učitelji, a iz grafičkog prikaza vidljivo je da sve četiri udruge imaju relativno malo članova – između 11 i 50.

Koliko ste dugo član/ica udruge?

8 odgovora

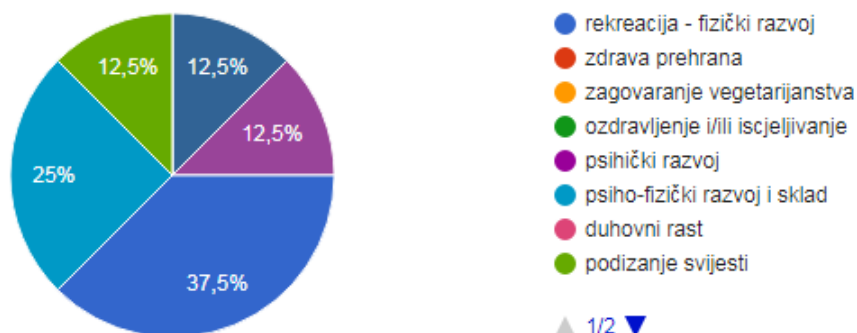
13 godina
Godinu
5 g
4 godine
5 godina
3godine
3 godine
8+

Slika 22. Vremenski period članstva

Iz podataka sa slike može se iščitati da je trener Wing chun kluba aktivan u udruzi 13 godina, trenerica Udruge za promicanje zdravog načina života „Balans“ aktivna tri godine kao i predsjednik „Theravada budističkog društva Srednji put“, dok je predsjednik, odnosno trener Društva za rekreaciju „Yoga“ u udruzi aktivan više od osam godina. Također, podaci govore i o starosti udruge, pri čemu je Wing chun klub „Rijeka“ najstarija, a „Balans“ najmlađa među navedenim udrugama.

Koja je primarna aktivnost kojom se bavite unutar udruge?

8 odgovora

Slika 23. Primarna aktivnost

Zbog nemogućnosti zahvaćanja svih odgovora, na grafičkom prikazu sa slike 23 nedostaje jedan ponuđeni odgovor i dva dodana odgovora od strane ispitanika pod rubriku „Ostalo“. Ponuđeni odgovor koji nedostaje je *materijalna pomoć*, a dva dodana odgovora su: „*Rekreacija, druženje, psiho – fizički razvoj*“ te „*Sve vezano uz zdravlje čovjeka, da bi se osjećao ispunjen i zadovoljan.*“ Prvi dodani odgovor je od trenera Wing chun kluba „Rijeka“, a drugi od trenerice udruge „Balans“. S druge strane, učitelj udruge „Theravada budističko društvo Srednji put“ odgovorio je da je primarna aktivnost njegove udruge *podizanje svijesti*, dok su trener Društva za rekreaciju „Yoga“ i dvojica polaznika Wing chun kluba „Rijeka“, odgovorili da je primarna aktivnost *rekreacija – fizički razvoj*. Druga dvojica polaznika Wing chun kluba „Rijeka“ izjasnili su se da je za njih primaran *psiho – fizički razvoj i sklad*.

Što je utjecalo na izbor udruge kojoj ćete se pridružiti, odnosno kako ste se zainteresirali te odlučili biti dio toga?

8 odgovora

Kao voditelj osnivač imao sam ideju o mjestu koje ja volim zvati "klub u zajednici". Pod time mislim da klub pruža mjesto gdje ljudi mogu doći baviti se fizičkom aktivnošću, naučiti nešto korisno ili samo svratiti, sjesti i družiti se. Isto tako zamislio sam da klub na neki način pomaže zajednicu u kojoj se nalazi.

Trener

Samo obrana, borba i ljepota istočnjačkih vještina

Video oglas

Htio sam naučiti borilačku vještinu. Ne nužno zbog samoobrane, nego zbog osobnog razvoja i zadovoljstva.

Svrhovit i smislen život, ravnoteža primanja i davanja.

želja da učenje koje može pomoći približim drugim ljudima

Bavljenje yogom

Slika 24. Izbor udruge

Na pitanje sa slike 24 ispitanici su dali različite odgovore. Razlozi učlanjenja u udruge različiti su – netko je htio osnovati „klub u zajednici“, netko je htio naučiti borilačku vještinu, netko se želio razvijati kao osoba, netko je želio svrhovit i smislen život, a netko je učenjem želio pomoći drugima. Redoslijedom od gore prema dolje odogovarali su trener i učenici Wing chun kluba „Rijeka“, trenerica „Balansa“, učitelj „Theravada budističkog društva Srednji put“ te trener Društva za rekreaciju „Yoga“.³² Također, odgovori nalažu da razlozi učlanjenja pojedinaca iz iste udruge mogu biti različiti, kao što je to slučaj kod članova udruge Wing chun klub „Rijeka“.

³² Ovim su redoslijedom poredani odgovori na svim narednim slikama s grafičkim prikazima ovog oblika.

Koja ste znanja o udruzi, njezinim aktivnostima i načinu rada imali prije početka sudjelovanja u istoj?

8 odgovora

Ja sam osnivač udruge.
Preporuka prijašnjeg trenera
Znanje da se trenira određena vještina
Raspored održavanja treninga i seminara, individualni pristup svakom polazniku, društvena i socijalna ekipa
Znao sam da je kineska borilačka vještina, i da je povezana sa mr. Lee-jem
Shiatsu praktičar, organizacija.
umjereno
Osnivač sam

Slika 25. Znanje o udruzi prije početka sudjelovanja

Prema odgovorima, izuzev trenera/učitelja udruga koji su morali imati određenu količinu znanja da bi to i postali, ispitanici su imali određena znanja o udruzi i njezinim aktivnostima prije nego su se u istu učlanili. Informirali su se, a njihov interes i potreba za time upućuje na to da su se učlanili prema vlastitim preferencijama. Pritom je jedan polaznik Wing chun kluba „Rijeka“ prethodno već trenirao, dakle susreo se s Wing chun borilačkom vještinom, dok su je ostali naučili tek nakon što su se priključili udruzi.

Što Vam se najviše sviđa u radu udruge i Vašem sudjelovanju u njoj?

8 odgovora

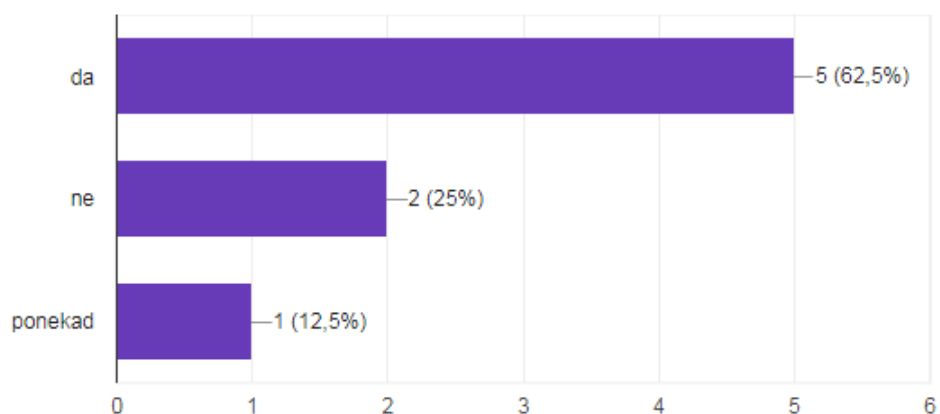
Najviše mi se sviđa što imam priliku upoznati i družiti se sa pozitivnim ljudima različitih profila (od učenika, studenata, profesora, doktora, ekonomista, informatičara, pomoraca,...)
Sklad i koncept treninga
Vlastiti razvoj borilačke vještine
Promocija tradicionalnih borilačkih vještina i usavršavanje i pomicanje psihofizičkih granica
Atmosfera, prijateljsko okruženje, društvo, i jasno, sama vještina
Zajedništvo, suradnja, razvoj zajednice i osobni razvoj.
druženje, razmjena iskustava s ostalim članovima
Rad sljudima i učinkovitost prakse

Slika 26. Rad i sudjelovanje u udruzi

Prema odgovorima, trenerima, odnosno učiteljima udruga u radu se najviše sviđa druženje s ljudima različitih profila, suradnja, razmjena iskustava i učinkovitost prakse, što znači da veliku važnost ima socijalni aspekt. Slično je odovorio još jedan član Wing chun kluba „Rijeka“, dok su preostala trojica naglasili da im se u radu najviše sviđa koncept treninga i sama borilačka vještina.

Jeste li u kontaktu s drugim udrugama ili pojedincima koji se bave sličnim aktivnostima?

8 odgovora

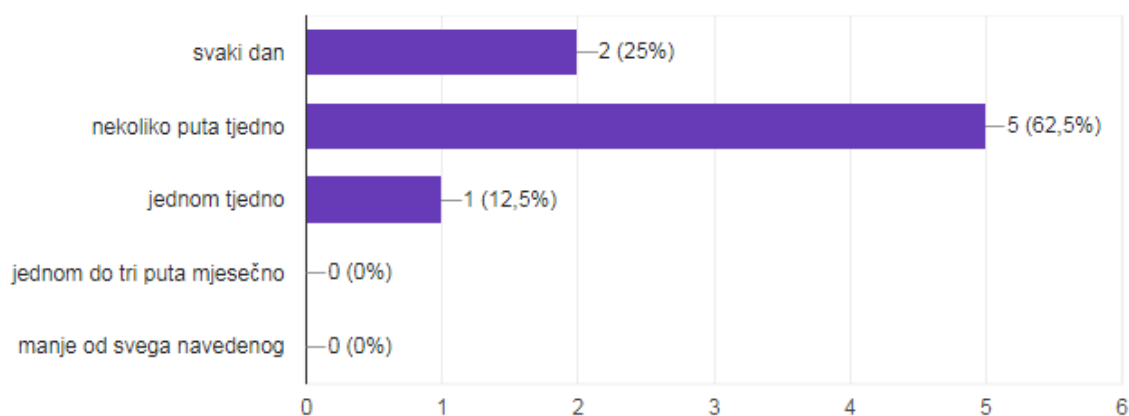

Slika 27. Kontakt s drugim udrugama

Što se tiče kontakta s drugim sličnim udrugama ili pojedincima, većina je rekla da su u kontaktu s navedenima, jedan je rekao da je ponekad, a dva člana Wing chun kluba „Rijeka“ rekli su da nisu u kontaktu s navedenima.

Koliko ste često aktivni u udruzi?

8 odgovora

Slika 28. Učestalost aktivnosti u udruzi

Trener iz Wing chun kluba „Rijeka“ i trenerica iz „Balansa“ u udruzi su aktivni svaki dan. Učitelj iz „Theravada budističkog društva Srednji put“ u udruzi djeluje jednom tjedno, dok su ostali ispitanici aktivni nekoliko puta tjedno.

Koja je praksa ili uvjerenje temelj Vaše udruge?

8 odgovora

Nitko ne može uspjeti sam. Važnost zajedničkog rada i stvaranja prijateljstava.
Pitajte trenera
Trening
Važnost je u malim stvarima koje svaki dan radimo i koje nas dovode do perfektnosti
Oslobodi um, slušaj svoje tijelo, pomaži drugima
Biti svoj, biti slobodan, biti odgovoran.
budizam
Yoga

Slika 29. Temeljna praksa ili uvjerenje udruge

Dok je za trenera Wing chun kluba „Rijeka“ zajednički rad i stvaranje prijateljstava temelj udruge, polaznici smatraju da je bit u samome treningu i vlastitom fokusu na stvari koje rade. Trenerica „Balansa“ smatra da je najvažnije „biti svoj, biti slobodan i biti

odgovoran“ (vidi sliku 29), dok je za preostalu dvojicu ispitanika temeljna praksa budizam, odnosno yoga.

Što za Vas predstavlja "duhovnost"?

8 odgovora

Bez obzira koju odjeću nosimo, koju školu smo završili, čime se bavimo, kakva je naša financijska situacija, od kuda dolazimo,... svi smo mi isti i, u osnovi, imamo iste potrebe i želje (svi smo se rodili i svi ćemo umrijeti, svi želimo voljeti i biti voljeni, svi trebamo zrak za disanje, ništa od onoga što smo akumulirali tijekom života nećemo moći ponijeti sa sobom,...). Smatram da duhovnost polazi od shvaćanja ove izjave i svakodnevnog djelovanja iz te pozicije.

Stanje duha

Nešto što polazi iznutra u svakome se nalazi samo je pitanje koliko je tko traži

Religija je slijediti tuđa iskustva, duhovnost je imati svoje iskustvo

Ne bih znao definirati, ali nekakvo ne-materijalističko ispunjenje. U svakom slučaju nije isto što i religija, mada ljudi to često poistovjećuju.

Biti dobar, odgovoran,pošten, iskren,uvazavanje različitosti, djelovati po principu ako je dobro za svih dobro je i za mene.

svjesnost

Bavljenje razvojem spoznaje i osjećaja slobodnog zivljenja

Slika 30. Poimanje *duhovnosti*

Budući da ne postoji jedinstvena i jedina točna definicija duhovnosti, svaki je ispitanik drugačije odgovorio na postavljeno pitanje. Međutim, ono što se iz toga može izdvojiti kao zajedničko jest da svi ispitanici duhovnost shvaćaju kao nešto što pripada pojedincu – angažman oko vlastite duhovnosti ispoljava način na koji će je netko percipirati ili definirati. Dakle, iako ne tim riječima, ispitanici je opisuju kao nešto iskustveno. Bez vlastitih iskustava pojedinac će teško moći opisati kako poima duhovnost i ne može pronaći smisao u onome što radi, baš kao što navodi i autor Perak: „rituali bez iskustva postaju tek automatizirane radnje; naracija o svetome bez iskustvene reference isprazno zamišljanje lišeno udivljenja, a filozofska rasprava suhoparno gomilanje logičkih argumenata“ (Perak, 2010: 238).

Što bi, po Vašem mišljenju, bilo "istočnjačko" (aktivnosti ili promišljanja čiji korijeni dolaze iz dalekoistočnih zemalja poput Kine, Indije, Japana i dr.) u radu Vaše udruge?

8 odgovora

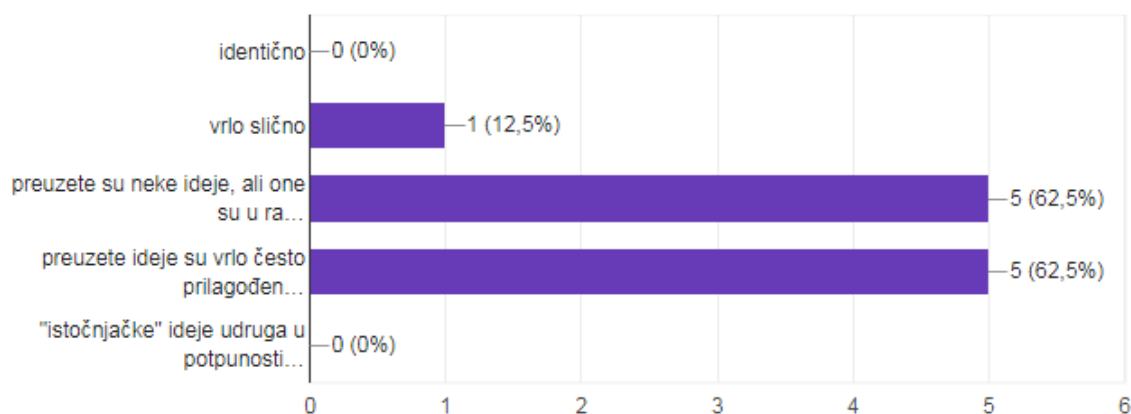
Odnos između "učitelja" i "učenika".
Sport/vještina kojim se klub bavi i koncept treninga tj. trenerov način razmišljanja
Vještina kung fua
Borilačke vještine, način ponašanja, mentalitet i motivacija koja proizlazi iz istočnjačkih poslovice
Princip borbe, npr zapadnjačke borilačke vještine su jako usmjerene na samu sirovu snagu, dok su istočnjačke više usmjerene na fleksibilnost i taktiku. Što ne znači da su ove lošije. Samo imaju drugačiji princip.
Znanja koja su drugim tradicijama i narodima koji su tražili izvor u sebi pomogla da se približe sebi i očuvaju zdravlje vraćanjem u ravnotežu. Ne vezujemo se od kuda dolazi već svrhu i namjeru i u svemu gledamo dobro.
budistička filozofija
Vegetarian, tjelovježba kao priprema za meditaciju

Slika 31. Istočnjački elementi u radu udruge

Odgovori na ovo pitanje zanimljivi su zato što daju više informacija u odnosu na ono što je upisano u opisu rada udruge na internetu. Na pitanje što je u radu udruge *istočnjačko*, osim elemenata koji su iščitani iz opisa, saznajemo da je za trenera Wing chun kluba „Rijeka“ odnos između učitelja i učenika praksa koja je preuzeta iz istočnjačkih modela, dok je za polaznike tog kluba, osim same borilačke vještine, istočnjačko i ponašanje koje ju prati. S druge strane, trenerica „Balansa“ navodi, između ostalog, da nije toliko važno porijeklo modela koji su zastupljeni u udruzi, već njihova svrha i namjena. Trener Društva za rekreaciju „Yoga“ pod pojmom istočnjačkog modela smatra vegetarijanstvo i tjelovježbu kao pripremu za meditaciju. Ova informacija potvrđuje misao da online prezentacija udruge daje samo djelomičnu predodžbu o istoj, budući da se vegetarijanstvo i tjelovježba kao priprema za meditaciju kao elementi tamo ne spominju, te da je važno uvidjeti i zauzeti različite perspektive.

U kojoj se mjeri, po Vašem mišljenju, te "istočnjačke" aktivnosti ili promišljanja udruge podudaraju s izvornim aktivnostima ili promišljanjima?

8 odgovora

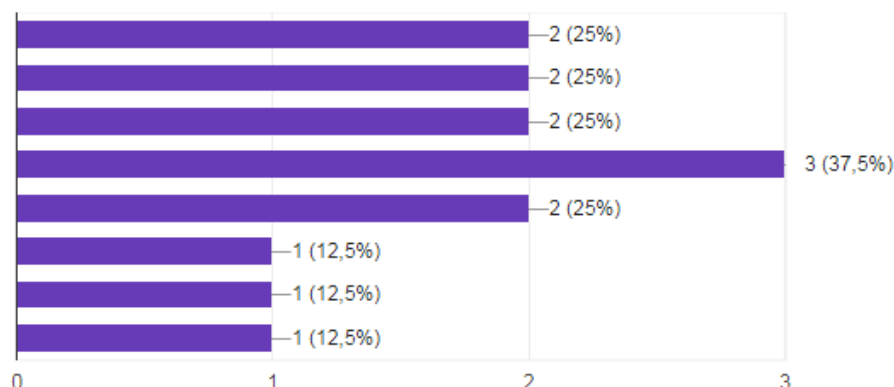

Slika 32. Podudarnost istočnjačkih elemenata u udruzi s izvornim elementima

Ovi odgovori također potvrđuju pretpostavku o tome da istočnjački modeli u lokalnoj zajednici nisu jednaki izvornim istočnjačkim modelima. Naime, većina ispitanika dijeli mišljenje da su njihove udruge preuzele neke ideje, ali su u njihovom radu one ponekad malo izmijenjene te da su preuzete ideje vrlo često prilagođene sposobnostima i načinu života članova. Samo jedan član Wing chun kluba „Rijeka“ smatra da su istočnjačke prakse u udruzi vrlo slične izvornima.

Koji je glavni razlog Vašeg sudjelovanja u udruzi?

8 odgovora

Slika 33. Glavni razlog sudjelovanja

Ponuđeni odgovori na ovo pitanje, redosljedom od gore prema dolje, su: *odmak od svakodnevnih briga i stresa, rad na poboljšanju zdravlja, psihička stabilnost, podizanje svijesti i rad na svojim duhovnim sposobnostima, pronalaženje unutarnjeg mira* te rubrika *ostalo*. Trener Wing chun kluba „Rijeka“ odgovorio je pod *ostalo*: „Osim pokretljivosti i mobilnosti tijela, Wing Chun je vještina koju mogu otkrivati i napredovati u njoj cijeli život. Zabavno je, održava moje tijelo i omogućuje mi odmak od briga kroz druženje s ostalim članovima.“, a jedan polaznik tog kluba kao glavni razlog sudjelovanja naveo je „psihofizički razvoj i sklad“. S druge strane, trenerica „Balansa“ odgovorila je da je za nju glavni razlog sudjelovanja „ravnoteža svega, zadovoljstvo davanja, učenje primanja i ljubav prema čovjeku“. Što se tiče preostalih ispitanika, većina je odabrala višestruke ponuđene odgovore koji su na kraju brojčano otprilike podjednako raspoređeni, pri čemu se *podizanje svijesti i rad na svojim duhovnim sposobnostima* s jednim odgovorom više ističe kao najvažniji razlog sudjelovanja u udruzi, a naveli su ga jedan polaznik Wing chun kluba „Rijeka“, učitelj iz „Theravada budističkog društva Srednji put“ (to je ujedno njegov jedini odgovor) te trener iz Društva za rekreaciju „Yoga“.

Ukoliko je takva raspodjela moguća, možete li prepoznati i odrediti pozitivne i negativne strane udruge kojoj pripadate?

8 odgovora

Pozitivne: vježbanje, kondicija, samopouzdanje, samorealizacija, druženje,... Negativne (kao voditelj): volio bih da se više sudionika aktivnije uključi u rad i preuzmu neke od odgovornosti

Psihofizički razvoj i sklad -vidi gore

Negativna strana pre malo prakticnih sparinga, odmicanje od realnosti borbe, neovoljno truda od strane drugih.

Pozitivne strane su psihofizička aktivnosti, socijalno druženje, pomicanje granica, razvoj i usavršavanje koordinacije tijela. Negativne strane su to nakon što počnete i zavolite to raditi, to postaje ovisnost. Kao i svaka ovisnost danas, bez nje je teško.

Pozitivne strane su stvari koje mi se sviđaju u radu udruge i mom sudjelovanju. Negativnih stvari u biti nema. Bilo bi lijepo da nas ima malo više, ali izgleda da nema baš velikog interesa za nas u javnosti.

Pozitivna je suradnja, više ljudi više zna, uzajamno pomaganje, povezivanje. Negativno previše administracije.

sve je pozitivno

Neka vrsta 'duhovnog' nadriječnistva se lako stvori medji prevelikim vjernicima

Slika 34. Pozitivne i negativne strane udruge

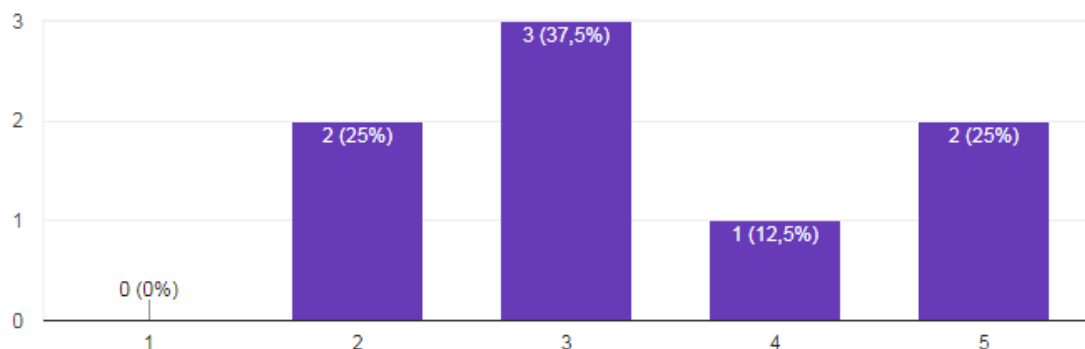
U radu kluba voditelj Wing chun kluba „Rijeka“ pozitivnim stranama smatra vježbanje, kondiciju, samopouzdanje, samorealizaciju i druženje, dok negativnim vidi

nedovoljan trud i manjak odgovornosti kod nekih sudionika, što također kao negativnu stranu zamjećuje i jedan polaznik tog kluba. Isti smatra da je u radu zastupljeno premalo praktičnih sparinga i odmicanje od realnosti borbe. Drugi polaznik tog kluba pozitivnim vidi karakter i posljedice borilačke vještine, a negativnim smatra činjenicu da je ovisan o toj borilačkoj vještini. Preostala dvojica mišljenja su da su pozitivne strane one koje im se sviđaju u radu kluba, dok jedan od njih misli da je negativan manjak interesa javnosti za Wing chun i da je premalo članova. Dok učitelj iz „Theravada budističkog društva Srednji put“ smatra pozitivnim sve vezano uz udrugu, za trenericu iz „Balansa“ negativno je previše administracije, a trener iz Društva za rekreaciju „Yoga“ vjeruje da se među prevelikim vjernicima lako stvori neka vrsta „duhovnog“ nadriliječništva.

Razmišljate li o aktivnostima/stavovima udruge i u vremenu kada niste tamo, odnosno za vrijeme Vašeg odmora/obaveza nevezanih uz udrugu?

8 odgovora

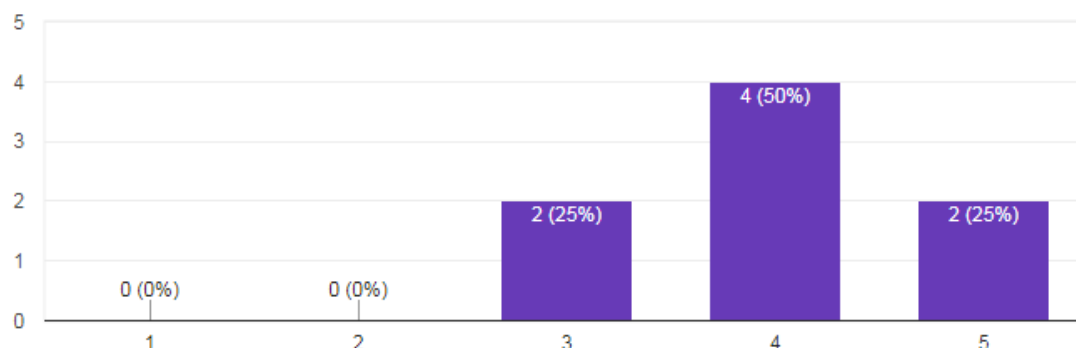
Slika 35. Razmišljanje o udruzi van radnog vremena udruge

Brojevima od jedan do pet ispitanicima je ponuđena skala za odgovaranje o tome koliko često ispitanik razmišlja o aktivnostima/stavovima udruge izvan vremena provedenog u udruzi, pri čemu broj jedan označava „nikada“, a broj pet „vrlo često“. Jedan polaznik Wing chun kluba „Rijeka“ i trener iz Društva za rekreaciju „Yoga“ odabrali su vrijednost dva, jedan polaznik Wing chun kluba „Rijeka“, trenerica iz „Balansa“ i učitelj iz „Theravada budističkog društva Srednji put“ odabrali su vrijednost tri, a od preostale dvojice polaznika Wing chun kluba „Rijeka“ jedan je odabrao vrijednost četiri, a drugi pet, kao i njihov trener. Ovo je pitanje uvod u sljedeće te se iz pripadajućih odgovora može iščitati povezanost.

U kojoj mjeri udruga i aktivnosti u udruzi utječu na Vaš svakodnevni život, odnosno na Vaš način života?

8 odgovora

Slika 36. Utjecaj rada u udruzi na svakodnevni život

Na ovo je pitanje ispitanicima također ponuđena skala s vrijednostima od jedan do pet, gdje broj jedan označava odgovor „ne utječe uopće“, a pet označava „utjecalo je do mjere da sam promijenio/promijenila kompletan način života“. Povezanost ovog pitanja s prethodnom leži u tome da razmišljanje o udruzi izvan radnog vremena udruge direktno ili indirektno dovodi do utjecaja aktivnosti u udruzi na svakodnevni život sudionika. To se očituje u činjenici da niti jedan sudionik nije odabrao vrijednost manje od tri, a vrijednost tri su odabrali jedan član Wing chun kluba „Rijeka“ i trener iz Društva za rekreaciju „Yoga“. Rad u udruzi u nešto većoj mjeri utječe na dva člana Wing chun kluba „Rijeka“, trenericu iz „Balansa“ i učitelja iz „Theravada budističkog društva Srednji put“, dok su vrijednost pet odabrala dvojica ispitanika – trener i jedan član Wing chun kluba „Rijeka“.

Ukoliko utječu, na koji način udruga, odnosno aktivnosti u udruzi utječu na Vaš svakodnevni život?

8 odgovora

S obzirom da sam jedini voditelj ja organiziram, planiram i vodim sve aktivnosti što osim vremena zahtijeva i dodatne edukacije i učenje. Godišnji odmor planiram u skladu sa sezonom rada kluba. Svakodnevno razmišljam i tražim načine kako poboljšati rad udruge.
Primjenjujem sličan način razmišljanja u vlastitim postupcima i odgoju djece
Zdravije živim, zrelije razmišljam
Promjena razmišljanja, drugačija percepcija, bolja koordinacija tijela
Nastojim biti čim redovitiji, i kad mi se i možda neda baš. Na taj način vježbam svoju disciplinu i vidim da na taj način, discipliniranjem samog sebe, mogu uspjeti i u drugim aspektima svog života. Također, samom činjenicom da znam borilačku vještinu, podiglo mi se opće samopouzdanje. Sa samopouzdanjem sam, kao i puno ljudi, imao dosta problema u životu.
Promijenila sam svoj odnos prema sebi i drugima. Svjesnija sam svojih mogućnosti i ograničenja. Timski rad me oplemenio.
dovoljno
Vrijeme odvajam...

Slika 37. Način na koji udruga utječe na svakodnevni život ispitanika

Trener iz Wing chun kluba „Rijeka“ odgovara da udruga na njegov svakodnevni život utječe u smislu organizacije, planiranja i traženja načina kako da poboljša rad udruge, s obzirom na to da je jedini voditelj. Također, svoj godišnji odmor planira u skladu sa sezonom rada kluba, dakle svoje slobodno vrijeme usklađuje s radom udruge, slično kao što navodi i trener Društva za rekreaciju „Yoga“. Polaznici Wing chun kluba „Rijeka“ navode kako zdravije žive i drugačije razmišljaju, imaju bolju koordinaciju tijela, dok jedan ispitanik tvrdi da je znanje borilačke vještine pozitivno utjecalo na njegovo samopouzdanje. Također, jedan od njih primjenjuje sličan način razmišljanja u vlastitim postupcima i odgoju djece, dakle njegov rad u udruzi ne utječe samo na njega, već i na članove njegove obitelji. Dobiveni odgovori ponovo upućuju na to da borilačka vještina kojom se pojedinci bave nije samo sklop naučenih borilačkih pokreta, već sa sobom povlači i uključuje niz drugih, kognitivnih segmenata. S druge strane, trenerica iz „Balansa“ također navodi da je jedan od utjecaja sudionništva u udruzi promjena odnosa prema sebi i drugima te da je svjesnija svojih mogućnosti i ograničenja, a pozitivnim utjecajem smatra i timski rad.

Jeste li sudjelovanjem u udruzi usvojili neka nova znanja? Ako da, koja?

8 odgovora

Planiranje i provođenje treninga, vođenja ljudi, organiziranje seminara i predavanja, komunikacijske vještine
Bolje se upoznao sa istočnjačkim načinom razmišljanja, skromnost, sklad, poštovanje, mir, pažnja prema duhu
Znanja o vještini koju treniram
Tradicionalne običaje koji dolaze sa Istoka, kineski jezik i istočnjačka filozofija
Naučio sam borilačku vještinu. To se računa kao usvojeno znanje, zar ne?
Suradnja, prihvaćanje različitosti, postavljanje granica, bolja komunikacija, bolje vidim sebe i druge, više zadovoljstva, sadašnji trenutak i unutarnji mir.
da, meditacija
Svasta, od samog rada s ljudima do rada s institucijama

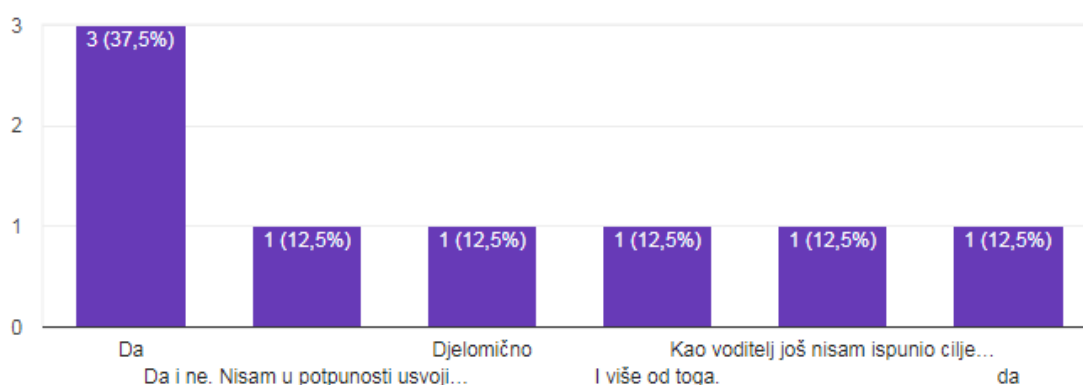
Slika 38. Usvojena nova znanja

Svi su ispitanici potvrdili usvajanje nekih novih znanja, i to osim onih tehničkih, odnosno osim onih koji se tiču isključivo aktivnosti udruge, neki su članovi usvojili i nove socijalne i duhovne vještine, način razmišljanja i filozofije. Treneri i trenerica udruge naveli su da su prilikom rada u udruzi stekli znanje o organizaciji, vođenju i radu s ljudima i institucijama.

Je li sudjelovanje u udruzi ispunilo Vaša očekivanja koja ste imali prije nego što ste postali člano/icom?

8 odgovora

Slika 39. Ispunjenje očekivanja

Dvojica članova Wing chun kluba „Rijeka“, učitelj iz „Theravada budističkog društva Srednji put“ i trener iz Društva za rekreaciju „Yoga“ odgovorili su da su im sudjelovanjem u udruzi ispunjena očekivanja koja su imali prije članstva, a druga dvojica polaznika Wing chun kluba „Rijeka“ rekli su da su im očekivanja ispunjena samo djelomično. Pri tome jedan dodaje: „nisam u potpunosti usvojio stvari koje sam mislio da hoću, ali sam, s druge strane, dobio nešto izuzetno vrijedno što nikad nisam očekivao“. Osim toga, trener iz Wing chun kluba „Rijeka“ izjasnio se da kao voditelj još nije ispunio ciljeve koje si je postavio, ali se osjeća ispunjeno.

Po čemu se Vaša udruga najviše razlikuje, a po čemu najviše sliči drugim udrugama sa sličnim aktivnostima iz Vašeg okruženja?

8 odgovora

Teško mi je reći što nas razlikuje jer ne poznajem rad drugih udruga. Ono što definitivno mogu reći je to da su naši članovi vrlo pozitivni, druželjubivi i otvoreni te se rado druže i van dvorane.

Vještine se mogu učiti na više načina, sve ovisi o učitelju/ treneru, pogotovo kod borilačkih vještina, na učitelju je da naglasi koji aspekt je fokus, da li pobjeda i nasilje ili sklad i prilagodba

Razlikuje se po tome što je istočnjačka vještina dok su svi ostali utjecaju udruga zapadnjački iz mog okruženja. Slično po tome što se ljudi druže i zajedno napreduju.

Svaka udruga je jedinstvena za sebe, zbog različitih ljudi koji imaju svoja razmišljanja koja se ne suzbijaju nego samo još više šire i usmjeravaju prema razvoju znanja i vještina.

Ne znam kakve su druge udruge, odnosno klubovi borilačkih vještina, pa ne mogu baš uspoređivati.

Radimo na cjelovitom razvoju čovjeka i svih segmenata potrebnih za njegov razvoj i razvoj zajednice. Od uređenja prostora, prehrane, fizičkog zdravlja, komunikacije, mentalnog, emotivnog, duhovnog kao neodvojivog. Jedinstvo svega kao i jedinstvo svih tradicija i s naglaskom na kvaliteti, suradnji i uvažavanju, te fizički rad kao neodvojivi od duhovnog. Jedinstvo svega. Balans- ravnoteža- zadovoljstvo, mi imamo sve u sebi!

poimanje budizma kao filozofije, a ne kao religije

Razlikuje se po slobodnijem pristupu yogijskim dogmama

Slika 40. Sličnosti i razlike s udrugama sa sličnim aktivnostima

Trener iz Wing chun kluba „Rijeka“ i jedan član kluba naveli su da nisu upoznati s radom drugih udruga, pa samim time niti nisu u mogućnosti ponuditi kvalitetan odgovor na ovo pitanje. Dva su ispitanika kratko i jasno navela najveću distinkciju njihove udruge u odnosu na ostale, od kojih jedan, učitelj iz „Theravada budističkog društva Srednji put“, kao razliku navodi “poimanje budizma kao filozofije, a ne kao religije”, dok trener iz Društva za rekreaciju „Yoga“ razliku vidi u slobodnijem pristupu yogijskim dogmama. Nadalje, samo je

jedan član Wing chun kluba „Rijeka“ naveo razlike i sličnosti s drugim udrugama, pri čemu druge udruge smatra zapadnjačkim, u čemu se i očituje temeljna razlika, dok kao sličnost navodi druženje i zajedničko napredovanje. Također, drugi član Wing chun kluba „Rijeka“ smatra da su sve udruge jedinstvene i da njihov karakter ovisi o različitim ljudima koji u njima djeluju. Odgovori ostalih dvaju ispitanika nisu se dotakli sličnosti i razlika već nekih temeljnih odrednica i značajki njihove udruge, čime nisu dali konkretan odgovor na ovo pitanje. Na temelju svih ponuđenih odgovora jasno se isčituje činjenica da ne postoji osobita suradnja između sličnih udruga, a isto tako, barem u pogledu određenih članova, ne razaznaje se ni interes za djelovanje drugih udruga. Ove se informacije ne poklapaju na očekivan način s odgovorima na prijašnje pitanje o kontaktu s drugim udrugama ili pojedincima koji se bave sličnim aktivnostima, što dovodi do zaključka da iako postoji kontakt, nema dublje suradnje između udruženja.

5.3. Analiza sumiranih odgovora i teorijskih pretpostavki

Iz odgovora ispitanika jasna je različitost perspektiva – perspektiva trenera različita je od perspektive ostalih članova. Isto tako, na primjeru odgovora članova Wing chun kluba „Rijeka“ vidi se da su njihovi odgovori donekle slični, ali i među njima postoje razlike. Sukladno s time, sudjelovanje u udruzi i prakse rada nekima na svakodnevni život utječu u većoj količini, a nekima u manjoj. Kroz praksu u pripadajućoj udruzi stvaraju se kognitivni modeli koji se, iako ih veže zajednička ideja rada, razlikuju od pojedinca do pojedinca te se može iščitati tendencija o prisutnosti istočnjačkih modela u njihovom svakodnevnom životu. Na temelju svega može se konstatirati da su istočnjački modeli prilagođeni već postojećim modelima koji proizlaze iz zapadnjačkog načina života. Drugim riječima, ono istočnjačko što je prisutno u svim lokalnim udrugama nije nastalo unutar istočnjačkih, već zapadnjačkih modela i samim time su prilagođeni, modificirani i različiti od izvornog. Time se potvrđuju teoretske pretpostavke o kompleksnosti organizacija i međusobnom utjecaju udruge kao organizacije i njezine okoline.

6. INTEGRACIJA ISTOČNJAČKIH MODELA U LOKALNU ZAJEDNICU

S obzirom na značajke i aktivnosti, radi lakšeg snalaženja u analizi istočnjačkih modela udruge se mogu podijeliti u pet kategorija, odnosno na pet dimenzija: prehrambena, rekreacijska, religijska, meditacijska i terapijska.³³ Sudeći po prikupljenim informacijama, u lokalnoj je zajednici najzastupljenija rekreacijska dimenzija, budući da pokriva najveći broj aktivnosti kojima se lokalne udruge bave.³⁴ Rekreacija kao općenit pojam u današnje je doba sjedilačkog načina života posebno poželjna i popularna aktivnost. Isprepletenost istočnjačkih načina tjelovježbe/rekreiranja sa zapadnjačkim potrebama proizvodi novi socio – kulturalni model. Meditacijska dimenzija također je vrlo naglašena, što nije neobično, budući da je meditacija vrlo česta pojava u istočnjačkim modelima i nerijetko se nalazi u neraskidivoj sinergiji s drugim istočnjačkim elementima poput, primjerice, yoge. Svatko tko se želi baviti nekom vrstom vlastite duhovne promjene ući će u doticaj s meditacijom. Kada je u pitanju narušeno zdravlje pojedinca, većina će ljudi posegnuti za svakom mogućnošću koja će značiti ozdravljenje ili barem poboljšanje te, iako će se većina osloniti na suvremena medicinska dostignuća, neki će ipak posegnuti za istočnjačkim tradicionalnim ili prirodnim metodama liječenja ili iscjeljivanja. U lokalnoj je zajednici prilično jak naglasak na takve aktivnosti, budući da se terapijska dimenzija po svojoj veličini može staviti ispred religijske i prehrambene dimenzije.³⁵ Prehrambena dimenzija odnosi se na sve udruge koje se zalažu za pravilnu prehranu i one koje promoviraju vegetarijanstvo. Ako uzmemo u obzir da su u izvornom istočnjačkom ozračju modeli poput vegetarijanstva, yoge, meditacije i praćenja istočnjačkih učenja međusobno povezani, zanimljiva je činjenica da vegetarijanstvo u svom radu naglašava svega šest udruga³⁶. Iako se ne može sa stopostotnom sigurnošću tvrditi isključenost vegetarijanstva kao modela iz prakse udruge³⁷, modificiranost istočnjačkih modela integriranih u lokalnu zajednicu na ovom je primjeru vrlo očita. Nadalje, religijska

---

³³ Ova je podjela napravljena prema vlastitim zapažanjima kako bi se lakše moglo uočiti i objasniti koji su modeli najzastupljeniji u lokalnoj zajednici.

³⁴ Rekreacija, uključujući yogu kao podkategoriju, ima najviše poveznica s ostalim sastavnicama grafa: vidi sliku 15.

³⁵ Na prirodne/tradicionalne metode liječenja unutar udruga sveukupno je stavljen veći naglasak nego na, primjerice, vegetarijanstvo ili praćenje religije: vidi sliku 15.

³⁶ Vidi sliku 2.

³⁷ Kao što je ranije navedeno, online istraživanje sa sobom nosi dozu subjektivnosti, budući da opisi rada udruga na Portalu otvorenih podataka Rijeka ne navode detaljne aktivnosti kojima se udruge bave. Sukladno s time, nije poznato koliko udruga se zapravo zalaže za vegetarijanstvo te koliko ga članova prakticira. Primjer ove tvrdnje: Društvo za rekreaciju „Yoga“ u opisu rada ne navodi vegetarijanstvo, no trener iz navedene udruge na pitanje iz upitnika odgovorio je da je upravo vegetarijanstvo jedan od istočnjačkih modela zastupljenih u radu njegove udruge.

dimenzija uključuje istočnjačka učenja i prakticiranje religije kao sustava vjerovanja i bogoslužja. U lokalnoj je zajednici popularnije slijediti istočnjačko učenje nego samu religiju, što prezentira grafički prikaz na slici 15, gdje istočnjačko učenje sadrži veći broj poveznica od prakticiranja religije. Za razliku od religije, istočnjačka su učenja često slobodnijih svjetonazora s manjom dozom ograničenosti, što očito više privlači lokalno stanovništvo, budući da se religijom kao takvom bavi svega šest udruga. Od toga pet udruga prakticira islam, dok se jedna udruga deklarira kao budistička³⁸, što je ujedno i očekivani ishod s obzirom na kulturalnu klimu grada Rijeke.

---

³⁸ Vidi sliku 12.

7. ZAKLJUČAK

Ovaj rad može se smatrati etnografskim istraživanjem koje daje određenu sliku o lokalnim udrugama. Međutim, radi što boljeg razumijevanja rada neke udruge, potrebno je u obzir uzeti što više njezinih segmenata i razgovarati s ljudima. Iako neke udruge u svom nazivu i opisu to i naglašavaju, jedno je jasno – cilj svih udruga je poboljšanje kvalitete života na ovaj ili onaj način, očuvanje zdravlja kroz rekreaciju, terapiju, prehranu ili religiju, odnosno moglo bi se konstatirati da se sve udruge bave elementima koji potencijalno ili garantirano daju pozitivan impuls životu njihovih članova. Često se istočnjački modeli s pripadajućom duhovnosti u očima zapadnjaka vežu uz religiozno, no ovaj rad pokazuje jednu drugačiju predodžbu o istome. Iako se ovaj rad ne bavi osebnim razrješavanjima fenomena poput duhovnosti i religije, može se utvrditi da je religija ovdje zapravo vrlo slaba karika.

Na primjeru vegetarijanstva može se uočiti postojanje novih kulturalnih modela: postoji mnoštvo udruženja u lokalnoj zajednici koja se bave jogom, no vrlo mali dio njih zagovara vegetarijanstvo. Iz dalekoistočnih su zemalja preuzeti samo neki segmenti koji, u kombinaciji sa zapadnjačkim modelima i načinom života, tvore nove socio – kulturalne modele. Upravo to čini poantu – udruga u Hrvatskoj, odnosno u gradu Rijeci, s preuzetim elementima iz neke dalekoistočne zemlje ne može biti jednak konstrukt kao onaj izvorni, budući da okolina uvelike utječe na njezino postojanje i karakter, kao i udruga na okolinu – to su različiti kulturalni modeli. Kada je riječ o kulturalnim modelima, ustvari se govori o njihovoj isprepletenosti i ovisnosti o kulturalnom okruženju. Značenje i svrha socio – kulturalnih modela produkt su mnogobrojnih relacija, a provedeno istraživanje pokazalo je da se svaki takav model može razumjeti kao sastavni dio filozofije pojedinca i njegovog životnog stila.

Za daljnje istraživanje predlaže se detaljnije etnografsko istraživanje, razgovor s većim brojem članova navedenih udruga, usporedba istih te proučavanje i usporedba svih elemenata i obrazaca ponašanja unutar udruge, kako bi se dobila detaljnija slika o karakteru pojedine udruge. Naravno, to bi ujedno zahtijevalo detaljniju analizu fenomena svakog istočnjačkog modela zasebno, što bi rezultiralo većom studijom. Također, zanimljivo bi bilo istražiti o vjerskom opredjeljenju članova udruga, ukoliko ono postoji, te usporediti s prikupljenim informacijama i mišljenjem ljudi iz lokalne zajednice koji se deklariraju kao rimokatolici, a nisu članovi udruge s istočnjačkim modelima. Tada bi se s teme skrenulo u jedan zaseban kontekst, čija bi analiza proizvela sliku o odnosu istočnjačkih religija s religijom dotične lokalne zajednice.

8. LITERATURA

Bergendorff, S. (2010). *Reconciling cultural order and individual agency: Complexity theory and the Mekeo case*. *Anthropological Theory* 10 (4), 361-383.

Castells, M. (2003). *Internet Galaksija. Razmišljanje o Internetu, poslovanju i društvu*. Naklada Jesenski i Turk: Zagreb

Hanegraaff, W. (1996). *New Age Religion and Western Culture. Esotericism in the Mirror of Secular Thought*. Brill

Iveković, R. et al. (1981). *Počeci indijske misli*. Beogradski izdavačko – grafički zavod, Beograd

Klostermaier, K. (2007). *A Survey of Hinduism*. State University of New York Press, Albany.

Lacroix, M. (2001). *Ideologija Novog doba*. Clio, Beograd.

Parkin, D. i Ulijaszek, S.J. (ur.) (2007). *Holistic Anthropology*. Berghan Books.

Perak, B. (2010). *Prema kognitivnoznanstvenom shvaćanju iskustvu svetoga*. *Filozofska istraživanja* 117–118 God. 30 Sv. 1–2 [237–267.]

Perak, B. (2018). *The role of metonymy and metaphor in the construction of concept nation. A corpus based ontological-syntactic-semantic discourse analysis. Metaphors in the Discourse of the National*. U Šarić, Ljiljana and Mateuzs Milan Stanojević (ur.) *Discourse Approaches to Politics, Society and Culture Series*. John Benjamins (u pripremi za objavu).

Strathern, M. (2005). *Partial Connections*. Altamira Press.

9. IZVORI

- <http://www.saiorg.hr/hr/sathya-sai-baba> (05.08.2018)
- <https://www.ananda.org/about-ananda-sangha/> (05.08.2018)
- <http://yogaindailylife.org.au/Deep-Narayan-Mahaprabhuji> (04.08.2018)
- <https://www.britannica.com/topic/Transcendental-Meditation> (02.08.2018)
- <http://www.equip.org/article/the-new-age-movement-what-is-it/> (02.08.2018)
- <https://www.britannica.com/topic/New-Age-movement#ref214739> (02.08.2018)
- <https://www.facebook.com/Udruga-Balans-152169441825136/> (15.07.2018)
- <http://www.biohealing.com.hr/> (15.07.2018)
- <https://www.facebook.com/Bioterapija-Ruke-1444278825804746/> (15.07.2018)
- <http://www.belladonna.hr/> (15.07.2018)
- <https://www.facebook.com/rijoga/> (15.07.2018)
- <https://www.facebook.com/TMRijeka/> (15.07.2018)
- <https://www.facebook.com/GaneshaRijeka/> (15.07.2018)
- <https://www.yogarijeka.com/> (15.07.2018)
- <https://www.pantera.hr/> (15.07.2018)
- https://www.facebook.com/klub.pantera9/?hc_ref=ARTv-fb1B4mgctPqNW-5KH0UMJohFZSKQZGMfqiJpGTBn0PyWCJ- (15.07.2018)
- <https://www.facebook.com/Dobrotvorno-dru%C5%A1tvo-Merhamet-Rijeka-177371622462418/> (15.07.2018)
- <https://www.facebook.com/SrednjiPutHrvatska/> (15.07.2018)
- <https://www.facebook.com/ZIVOTCVATE/> (15.07.2018)
- <https://www.artofliving.org/hr-hr/rijeka> (15.07.2018)

<http://www.wingchun.hr/Rijeka.html> (15.07.2018)

<https://www.facebook.com/WingChunKlubRijeka/> (15.07.2018)

<http://data.rijeka.hr/> (10.07.2018.)

<http://data.rijeka.hr/dataset/rijeka-udruga/resource/2c0cda5f-966c-476c-950d-7a5c4d4e3f21> (10.07.2018)